

ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΟ: ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΣΥΜΠΟΡΕΥΣΗ

Είναι γνωστές οι πρόσφατες εξελίξεις με την απίστευτη δήλωση του Υπουργού Ναυτιλίας ότι θα πρέπει οι Πατρινοί Ιθαγενείς να δεχθούν αντί για ...χάντρες, 350 μέτρα θαλασσίου μετώπου από τα 3500 μέτρα που έχουν υπογραφεί στη Σύμβαση Παραχώρησης μεταξύ Δήμου και Κυβέρνησης! Είναι πλέον φανερό ότι η Κυβέρνηση σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια ανεύρεσης πόρων υποθηκεύει το μέλλον αυτής της πόλης, παραχωρώντας τα φιλέτα της παραλιακής ζώνης προς εκμετάλλευση στον ιδιωτικό τομέα με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα της ζωής μας.

Απέναντι σε αυτή τη δυσμενή εξέλιξη, θα περίμενε κανείς ότι όλοι οι τοπικοί φορείς, εφ' όσον παραμένουν σταθεροί στη θέση που και η Πολιτεία είχε αρχικά αποδεχθεί, να συμφωνήσουν σε μια στρατηγική διεκδίκησης που από κοινού να υλοποιήσουν. Αντί αυτού, δυστυχώς, για μια ακόμα φορά επικράτησαν οι λογικές της αντιπαράθεσης, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει ούτε καν κοινό ψήφισμα

στην τελευταία συνεδρίαση του Δημοτικού μας Συμβουλίου. Οι κατηγορίες που εκτοξεύτηκαν ένθεν κακείθεν αποδεικνύουν απλά πόσο κατώτεροι των περιστάσεων είμαστε...

Είναι σήμερα περισσότερο παρά ποτέ αναγκαίο να υπάρξει μια κοινή συμπόρευση, για την οριστική παραχώρηση των 3500 μέτρων σήμερα και των υπόλοιπων εγκαταστάσεων του παλιού λιμανιού αύριο, όταν θα έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του εμπορευματικού τμήματος στο νέο λιμάνι. Και, αν κάποιοι θεωρούν αυτό το στόχο μαξιμαλιστικό, να θυμίσουμε ότι όλες οι μεγάλες πόλεις-λιμάνια στη χώρα μας (Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Βόλος), εκτός από τις λιμενικές εγκαταστάσεις που διαθέτουν, έχουν ελευθερώσει το μεγαλύτερο μέρος του

θαλασσίου μετώπου τους για χρήση των πολιτών τους με ευθύνη των Δήμων.

Πρέπει επομένως ολόκληρη η τοπική μας κοινωνία (Δήμος, Επιτροπή Διεκδίκησης, τοπικοί φορείς, Βουλευτές κλπ) να συμφωνήσει ΑΜΕΣΑ σε ένα σχέδιο διεκδίκησης για αυτό το μείζον ζήτημα. Αν θέλουμε πράγματι το καλό της πόλης, ας κάνουμε όλοι την υπέρβασή μας. Ας αφήσουμε και κάτι θετικό για τις επόμενες γενιές. Έχουμε χρέος.

Το νερό είναι ανθρώπινο δικαίωμα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ «ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΒΡΟΧΗ»

Το θέμα της ιδιωτικοποίησης του νερού, δίνοντας έμφαση στην αντίληψη ότι **το νερό δεν είναι απλώς κοινωνικό αγαθό αλλά ανθρώπινο δικαίωμα συζητήθηκε στα γραφεία της ΟΙΚΙΠΑ** την Τετάρτη 23 Οκτωβρίου με αφορμή την προβολή της ταινίας «Ακόμα και η βροχή».

Η δράση μας αυτή σηματοδοτεί την έναρξη μιας σειράς ανάλογων εκδηλώσεων όπου με αφορμή μια ταινία συζητάμε για θέματα που αφορούν στο περιβάλλον.

Η επόμενη προβολή ταινίας θα γίνει **την Τετάρτη 11 Δεκεμβρίου** και θα αφορά στην **περιβαλλοντική καταστροφή της Αρκτικής**.

Λεπτομέρειες στις σελίδες 8 και 9

Παρασκευή 15 Νοεμβρίου

“Ανακρίνουμε” τον αντιδήμαρχο έργων κύριο Βασίλη Λοτσάρη, για την πορεία σημαντικών έργων στην πόλη μας.

Στις 07:30 μμ στα γραφεία μας, Σαχτούρη 64

Dionysis Mamas

Τριχωνίδα

Τριχωνίδα: Λίμνη Ζωής

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Το **“πέλαγος της Αιτωλίας”** θα επισκεφθούμε με την ΟΙΚΟπαρέα μας την Κυριακή 1 Δεκεμβρίου. Η μεγαλύτερη λίμνη γλυκού νερού, η **Τριχωνίδα**, αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους οικολογικούς πλούτους και από τα πιο αξιόλογα υδροτοπικά σύστημα πανελληνίως ενταγμένη στο δίκτυο Natura 2000.

Οι ιδιαιτερότητές της, οι φυσικές ομορφιές γεμάτες χρώματα, τα ήσυχα νερά, η ομορφιά του τοπίου θα κεντρίσουν το ενδιαφέρον της οικοτουριστικής μας εξόρμησης.

Η εκδρομή θα περιλαμβάνει στάση στα Στενά της Κλεισούρας και στην εκκλησία της Αγ. Ελεούσας, επίσκεψη στο Κέντρο Περιβάλλοντος Τριχωνίδας και στις όχθες της λίμνης στα Αμπάρια Παναϊτωλίου, καθώς και σε αρχαιολογικό χώρο της περιοχής.

Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις θέσεων στο τηλέφωνο 2610 321010, από τις 7-9 το απόγευμα τις εργάσιμες ημέρες.

Σας περιμένουμε όλους...

Πάρνωνας

Το Άγιο Όρος της Νότιας Ελλάδας!

Μια πολύ όμορφη εκδρομή πραγματοποιήσε η ΟΙΚΟπαρέα μας στο Βόρειο Πάρνωνας το Σαββατοκύριακο 19 και 20 Οκτωβρίου!

Σάββατο πρωί ξεκινήσαμε από την Πάτρα και, κάνοντας μια μικρή στάση για καφέ, φτάσαμε 2 χιλιόμετρα Νότια του παράλιου Άστρους, στη λιμνοθάλασσα Μουστου, η οποία αποτελεί το μοναδικό υδροβιότοπο της Ανατολικής Πελοποννήσου και έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000 ως προστατευόμενη περιοχή! Η άγρια πανίδα που φιλοξενείται στον υδροβιότοπο περιλαμβάνει πολλά είδη πτηνών, μικρά θηλαστικά, ερπετά και πολλά ψάρια. Στον υδροβιότοπο Μουστου μάς περίμενε εκπρόσωπος του φορέα διαχείρισης του οικολογικού πάρκου Όρους Πάρνωνας που μας ξενάγησε τονίζοντας τη σημασία της περιοχής για την άγρια ορνιθοπανίδα και μας κατατόπισε γύρω από τη χρήση του ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.) προκειμένου να γίνει η παρατήρηση και η αναγνώριση των πουλιών που απαντώνται την περίοδο αυτή στον υδροβιότοπο. Η επίσκεψή μας ολοκληρώθηκε με την ξενάγηση στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος του Κέντρου Περιβαλλοντικής

Ενημέρωσης Άστρους και την παρακολούθηση ενημερωτικών video από τις δράσεις του φορέα.

Αφού απολαύσαμε το γεύμα μας στο γραφικό χωριό του Άστρους, ανηφορίσαμε με πρώτη στάση στην Ιερά Μονή Λουκούς (12^{ος} αι. μ.Χ.) και τον αρχαιολογικό χώρο της Έπαυλης του Ηρώδη του Αττικού! Η Ιερά Μονή Λουκούς αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα μοναστικά κέντρα της Αρκαδίας και παρουσιάζει πολλά και αξιολογικά στοιχεία. Στην αυλή του μοναστηριού υπάρχουν πολλά κιονόκρανα Κορινθιακού και Ιωνικού τύπου, μαρμάρινες βάσεις κιόνων και αμφικιόνων, επιστύλια και κίονες. Άλλα αρχιτεκτονικά μέλη είναι εντοιχισμένα ως διακοσμητικά στην εκκλησία και τα άλλα κτίσματα του μοναστηριού.

Ο τόπος γύρω από την μονή είναι ο σημαντικότερος σε όλη την Κυνουρία αρχαιολογικός χώρος. Κατά τον 2^ο αιώνα είχε την πολυτελή ρωμαϊκή έπαυλή του, κοσμημένη με σπουδαία μνημεία, ο σοφιστής Ηρώδης ο Αττικός, ο οποίος ερχόταν το θέρος με τους σοφούς της εποχής εκείνης και έδινε περίφημα συμπόσια.

Επόμενος σταθμός η γυναικεία Μονή Παλαιοπαναγιάς, η οποία αποτελεί δείγμα μεταβυζαντινής μοναστηριακής αρχιτεκτονικής. Στη συνέχεια αναχωρήσαμε για το χωριό

«Άγιος Πέτρος», όπου τακτοποιηθήκαμε στο ξενοδοχείο μας και απολαύσαμε τοπικές παραδοσιακές γεύσεις.

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Κυριακή πρωί ξεκινήσαμε για την Ιερή Μονή Κοίμησης της Θεοτόκου της Μαλεβής. Χτισμένη το 717 μ.Χ. στις πλαγιές του Πάρνωνας, κοντά στην κορυφή του Μαλεβού, από όπου πήρε και την ονομασία Μαλεβή, είναι ένα από τα αρχαιότερα και πιο φημισμένα μοναστήρια της Κυνουρίας. Αφού περιηγηθήκαμε στο μεγαλόπρεπο μοναστήρι και προσκυνήσαμε την θαυματοργή εικόνα της Παναγιάς, ξεκινήσαμε την πεζοπορία μας στο μονοπάτι «Μονή Μαλεβής – Άγιος Πέτρος». Η πεζοπορία στα μονοπάτια του Πάρνωνας είναι ο καλύτερος τρόπος για να γνωρίσουμε το πανέμορφο φυσικό τοπίο της περιοχής. Έτσι λοιπόν, ακολουθώντας σηματοδοτημένη

διαδρομή, βρεθήκαμε στο κατάφυτο κεδρόδασος, **μοναδικό στην Ευρώπη**, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο μνημείο της φύσης και συναντήσαμε ακόμα διάφορα είδη δέντρων όπως Κεφαλληνιακή Ελάτη, Μαύρη Πεύκη, μηλόκεδρο, πουρνάρι και άλλα! Σε μια διαδρομή 4 περίπου χιλιομέτρων μάς μάγεψε η πλούσια βλάστηση και πολυσύνθετη χλωρίδα! Στη διαδρομή μας συναντήσαμε διάφορα όμορφα στοιχεία, όπως ένα παλιό πέτρινο αλώνι, ένα καμίνι και ένα σπιτάκι κάποιου βοσκού που ολοκλήρωσαν την μαγευτική εικόνα του τοπίου...

Μετά από περίπου 3 ώρες πεζοπορίας καταλήξαμε πάλι στο χωριό «Άγιος Πέτρος» και είχαμε έτσι την ευκαιρία να επισκεφτούμε την εντυπωσιακή εκκλησία των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, την κεντρική πλατεία του χωριού και τον «Πύργο του Αγά» ή «Τρικαλιώτη» του 18^{ου} αιώνα, μια οχυρή κατοικία με δύο ορόφους, πολεμίστρες στις γωνίες και ζεματίστρα πάνω από την είσοδο! Το χωριό «Άγιος Πέτρος» βρίσκεται σε υψόμετρο 950 μέτρων, ανάμεσα σε έλατα, καστανιές, κερασιές, πλατάνια κ.α. και αποτελεί κεφαλοχώρι της περιοχής.

Μετά το μεσημεριανό μας επισκεφτήκαμε ένα ακόμα χωριό του Πάρνωνας, τα Άνω Δολιανά, για να αποχαιρετίσουμε έτσι τον πανέμορφο ετούτο τόπο!

Μπούνια Γεωργία

Τέχνες και Προσaisμός

Οι τέχνες θα μας κρατήσουν παρέα και θα αποτελέσουν μια καλή καταφυγή το δύσκολο αυτό καιρό και τη χειμερινή περίοδο, οπότε υπάρχουν πολλές και ενδιαφέρουσες προτάσεις, στο χώρο των εκαστικών, της μουσικής, του θεάτρου, του κινηματογράφου και του βιβλίου.

Το θέατρο ACT, στις σκάλες της Γεροκωστοπούλου, φιλοξενεί ενδιαφέρουσες παραστάσεις.

Από 14/11, κάθε Πέμπτη, Παρασκευή και Σάββατο, παρουσιάζεται το θεατρικό κείμενο "Πατρίτσια Υπάρχει" του Πατρινού ποιητή και λογοτέχνη Δημήτρη Κάββουρα. Ανεβαίνει για πρώτη φορά και αφηγείται μια παράλογη ιστορία ανεκπλήρωτης αγάπης, σε σκηνοθεσία Τηλέμαχου Τσαρδάκα, μουσική Διονύση Μπάστα, φωτισμούς Νίκου Σωτηρόπουλου και ερμηνείες των Ηρακλή Τζαβέλλα και Δημήτρη Τζαβάρα.

Από 18/11, κάθε Δευτέρα και Τρίτη, ανεβαίνει ο θεατρικός μονόλογος του Ανδρέα Στάικου "Ακόλαστες Εσπερίδες", σε σκηνοθεσία και κοστούμια Ελένης Καραμούζη και ερμηνεία της Αντριάννας Χαλκίδη.

Η κινηματογραφική Λέσχη Πατρών συνεχίζει τις προβολές της χειμερινής της περιόδου και το μήνα Νοέμβριο με ενδιαφέρουσες ταινίες.

Θα γίνονται τρεις προβολές κάθε Δευτέρα σε Κινηματογράφο «Ster Cinemas» τις ώρες 6.00' - 8.15' - 10.30'. Μπορείτε να εγγραφείτε συνδρομητές στο Πρόγραμμα για τον πρώτο κύκλο ή και για τους δύο κύκλους. Εγγραφές μελών θα γίνονται σε κάθε προβολή πριν από την έναρξη της ταινίας και η κάρτα-μέλους θα παραδίδεται την αμέσως επόμενη Δευτέρα από την εγγραφή. Στις πρώτες δύο προβολές (7.10.13 και 14.10.13) οι εγγραφές θα αρχίσουν στις 5 το απόγευμα.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

4.11.2013: «Τα παιδιά του πολέμου», Κέιτ Σόρτλαντ 2012, Γερμανία

11.11.2013: «Μετά το Μάη», Ολιβιέ Ασαγιές 2012, Γαλλία

18.11.2013: «Η επίθεση», Ζιάντ Ντουεϊρί 2012, Λίβανος

25.11.2013: «Άννα Καρένινα», Τζο Ράιτ 2012, Αγγλία

2.12.2013: «Ένα καλοκαίρι», Τζεφ Νίκολς 2012, Η.Π.Α.

9.12.2013: «Πίσω από τους λόφους», Κριστιάν Μουντζίου 2012, Ρουμανία

BIBLIOΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Σοφία Κολοτούρου
"Τα επτά πρόσωπα της κώφωσης",
 Εκδ. Gutenberg

Αυτό το βιβλίο μιλάει για τους επτά διαφορετικούς δρόμους που μπορεί να ακολουθήσει ένας κωφός μεγαλώνοντας, ανάλογα με το πώς επικοινωνεί (προφορικά ή με νοηματική) και ανάλογα με τα βοηθήματα αποκατάστασης που χρησιμοποιεί (ακουστικά βαρηκοΐας, κοχλιακά εμφυτεύματα). Είναι γραμμένο ως μυθοπλασία που αφορά σε μελλοντικό χρόνο (στο 2030) και προβλέπει τις πιθανές εξελίξεις που θα έχουν συμβεί έως τότε στον τομέα της αποκατάστασης της κώφωσης.

Το βιβλίο απευθύνεται κυρίως στους ακούντες, εκείνους που θέλουν, λόγω επαγγέλματος ή λόγω προβλήματος ακοής στο οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον να εξερευνήσουν τα ενδότερα του κόσμου των κωφών. Είναι ένα βιβλίο χρήσιμο για ιατρούς ΩΡΛ, λογοθεραπευτές, ψυχολόγους, παιδαγωγούς ειδικής αγωγής αλλά και γονείς παιδιών με κώφωση και βαρηκοΐα.

Το βιβλίο περιγράφει τα μέχρι τώρα δεδομένα του κόσμου της κώφωσης με εκλαϊκευμένο και συνάμα μυθοπλαστικό τρόπο. Ενός κόσμου που για πρώτη φορά, μέσα από τον γραπτό λόγο, γίνεται προσπελάσιμος και για το ευρύ κοινό. Η συγγραφέας πάσχει και η ίδια από μεταγλωσσική κώφωση (που σημαίνει ότι έχασε την ακοή της αφού πρώτα έμαθε να μιλάει, συνεπώς δεν γνωρίζει

τη νοηματική γλώσσα) και είναι γνωστή για τις ακτιβιστικές της δραστηριότητες πάνω σε αυτόν τον τομέα, που περιλαμβάνουν πολυάριθμες ομιλίες σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και σχολεία.

Πρόκειται για βιβλίο μοναδικό στο είδος και στο περιεχόμενό του, που συμπληρώνει τα κενά στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και διαβάζεται εξίσου ευχάριστα τόσο από κάποιον ενημερωμένο πάνω στο αντικείμενο όσο και από έναν εντελώς ανυποψίαστο αναγνώστη.

ΣΟΦΙΑ ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΥ
ΤΑ ΕΠΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ
 ΤΗΣ ΚΩΦΩΣΗΣ
 ΣΥΝΕΛΠΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΩΦΩΣΗ
 ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

εν αιθρία

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 2264

Περιοδική Έκδοση της Οικολογικής Κίνησης ΠΑΤΡΑΣ
 Διεύθυνση Σαχτούρη 64 - Τ.Κ. 26 222 ΠΑΤΡΑ
 Α.Φ.Μ. : 090048446 - Γ' ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
 Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο : Θωμάς Κουτρούμπας
 Τηλέφωνο & Fax : 2610 32 10 10
 email : oikipa@otenet.gr
 Τηλέφωνα μελών : 2610 327 234 , 643 541
 Διευθύνεται απο συντακτική επιτροπή

- Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας
- Ετήσια συνδρομή για φορείς, οργανισμούς, υπηρεσίες 40 ευρώ

Επιταγές : Γ.Βασιλακόπουλος - Καποδιστρίου 94 , 26224 , ΠΑΤΡΑ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ : print247, 2610 521 007 , info@print247.gr

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ : Γεωργαντά Άιρις , 6983884497

Αριθμός λογαριασμού για κατάθεση συνδρομών
 0026-0015-73-0103530143
 EUROBANK IBAN: GR1802600150000730103530143
 (Βασιλακόπουλος Γ. - Κανέλλης Γ.)
 Μετά την κατάθεση ενημερώστε μας τηλεφωνικά

Πριν κολυμβητήριο, τώρα... τεχνητός υγρότοπος

Επιμέλεια: Διονύσης Μαμάσης Μ.Σc.
Περιβαλλοντολόγος-Χαρτογράφος
Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών
info@mamasis.gr

Όχι πως το έκαναν επίτηδες, αλλά όσοι πρωταγωνίστησαν ή συνέδραμαν στην εγκατάλειψη του πρώην Εθνικού Κολυμβητηρίου στην Αγυιά της Πάτρας, μπορούν τώρα να... καμαρώνουν για τη μετατροπή του σε έναν **τεχνητό υγρότοπο!**

Στην είσοδο της πόλης οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Κολυμβητηρίου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού το οποίο φιλοξένησε χιλιάδες αθλητές της Πάτρας, είναι δυστυχώς από το 2003 εγκαταλελειμμένες και πλέον κατεστραμμένες.

Παρόλη, όμως, την υποβάθμιση που έχει υποστεί ο πρώην αθλητικός παράδεισος, η φυσική διεργασία των βιοτικών

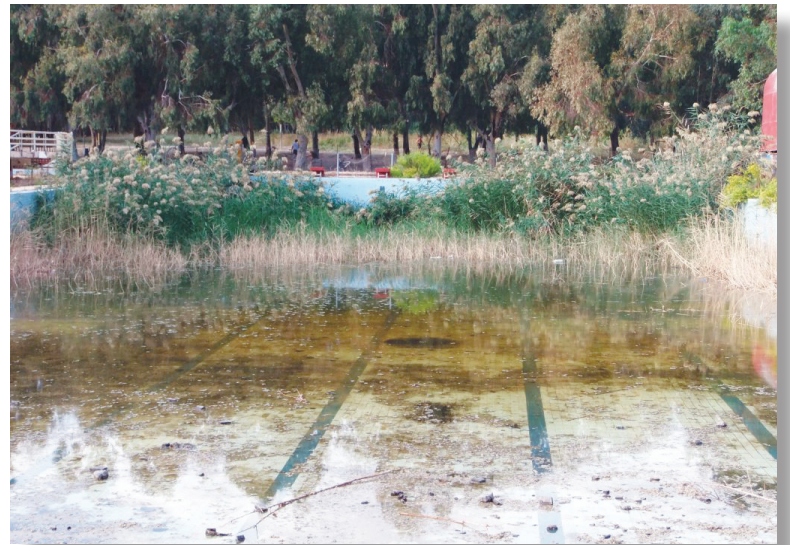
παραγόντων (φυτά - ζώα) εξελίσσεται και η μεγάλη 50άρα πισίνα πλέον έχει μετατραπεί σ' έναν τεχνητό υγρότοπο.

Αν και αυτή την περίοδο τα νερά έχουν εξατμιστεί και η πισίνα έχει στεγνώσει, το χειμώνα πλημμυρίζει από τις βροχοπτώσεις και νέα ενδιατήματα τροφοληψίας, αναπαραγωγής αναπτύσσονται παρόλες τις αυθαιρεσίες με τις εναποθέσεις ανεξέλεγκτων σκουπιδιών. Μόλις λίγα τετραγωνικά εντός της πισίνας έχει αναπτυχθεί καλαμώννας (*Phragmites australis*) και με την παρουσία μετακινούμενων ειδών από το έλος Αγυιάς. Το έλος αποτελεί το μοναδικό παράκτιο φυσικό κομμάτι που έχει απομείνει στον αστικό ιστό της πόλης με

ιδιαίτερη οικολογική αξία.

Οι τεχνητοί υγρότοποι αποτελούν μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα επιλογή τεχνολογίας εγκαταστάσεων φυσικών

συστημάτων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων - αστικών λυμάτων κυρίως για μικρούς οικισμούς.

Βιοκαύσιμο θέρμανσης από χρησιμοποιημένα τηγανέλαια στα σχολεία

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΕΠ Α.Ε. ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΕΩΝ

Συνεχίζεται η διανομή βιοκαύσιμου από χρησιμοποιημένα τηγανέλαια στα σχολεία της πόλης που συμμετέχουν σε πρόγραμμα που υλοποιεί η ΑΔΕΠ σε συνεργασία με τον Δήμο Πατρέων.

Με βάση αυτό το πρόγραμμα, έχουν μπει ειδικόί κάδοι συλλογής σε 23 σχολεία Α' /βάθμιας και Β' /θμιας Εκπ/σης, όπου οι μαθητές αλλά και οι περίοικοι φέρνουν τα χρησιμοποιημένα τηγανέλαια για να μεταφερθούν στη συνέχεια στη Μονάδα Επεξεργασίας που λειτουργεί στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Βιομάζα στο Μονοδένδρι. Το παραγόμενο βιοντήζελ επιστρέφεται στα σχολεία για να χρησιμοποιηθεί, αφού αναμιχθεί με το πετρέλαιο, ως καύσιμο θέρμανσης.

Από τον προηγούμενο Απρίλη που ξεκίνησε το πιλοτικό αυτό πρόγραμμα μέχρι σήμερα έχει γίνει η επεξεργασία 2800 λίτρων τηγανέλαιων, ενώ η τελευταία διανομή έγινε στις 15 Οκτωβρίου οπότε 700 λίτρα βιοντήζελ μοιράστηκαν στα Δημοτικά Σχο-

λεία 2° Οβρυάς, 60° Πατρών, 55° Πατρών, 25° Πατρών και Ρίου.

Όπως δήλωσε ο υπεύθυνος του έργου Κων/νος Κωνσταντάκοπουλος, προϊστάμενος του Τμήματος Περιβάλλοντος & Βιώσιμης Ανάπτυξης της ΑΔΕΠ Α.Ε., για τη φετινή χρονιά υπάρχουν αρκετά αιτήματα για επέκταση του Πιλοτικού Προγράμματος και σε άλλα σχολεία του Δήμου, ενώ με την έναρξη της νέας λειτουργίας της Μονάδας το Νοέμβρη του 2013, θα επεκταθεί το Πιλοτικό Πρόγραμμα και σε άλλες ομάδες πολιτών.

Περισσότερες πληροφορίες στη σελίδα του facebook <https://www.facebook.com/biomass.office>

ΓΒ

Τραβάμε
...χειρόφρενο
στο Ι.Χ.

ΔΙΝΟΥΜΕ ΑΝΑΣΑ
ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Για μια πόλη
ανθρώπινη, μια πόλη
για να τη ζεις

Επιλέγουμε τα Μέσα
Μαζικής Μεταφοράς

Δεν κατεβαίνουμε στο
κέντρο με το Ι.Χ.

Δεν παρκάρουμε όπου
βρούμε

Δεν κλείνουμε τους δρόμους
διλοπαρκάροντας

Διεκδικούμε και σχεδιάζουμε
μαζί μια πόλη για τους
ανθρώπους και όχι για τα Ι.Χ.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

Αλλάζουμε στάση,
κατεβαίνουμε από το αμάξι

ΣΤΟ «ΚΟΚΚΙΝΟ» Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΣΤΗΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ

Για μια ακόμα φορά τις τελευταίες μέρες, οι σταθμοί μέτρησης της **ατμοσφαιρικής ρύπανσης** στο λεκανοπέδιο Κοζάνης-Πτολεμαΐδας-Φλώρινας χτύπησαν κόκκινο σε ό,τι αφορά στις συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων που είναι ιδιαίτερα καρκινογόνα όταν εισπνέονται από τον ανθρώπινο οργανισμό. Το φαινόμενο αυτό που παρατηρείται συστηματικά κάθε τέτοια εποχή οφείλεται κυρίως στις δραστηριότητες της ΔΕΗ στο λεκανοπέδιο αλλά και σε εποχικές δραστηριότητες στον αγροτικό τομέα (καύση καλαμιών - υπολειμμάτων από τις καλλιέργειες της περιοχής).

Οι κλιματικές συνθήκες που λειτούργησαν ευνοϊκά για την αυξημένη ρύπανση ήταν η **άπνοια** που εμπόδισε τη μεταφορά των ρύπων εκτός του λεκανοπεδίου, οι **θερμοκρασιακές αναστροφές** που εγκλώβισαν τα αιωρούμενα σωματίδια σε χαμηλό ύψος και η **έλλειψη βροχοπτώσεων** που λειτουργούν ως «καθαριστές» της ατμόσφαιρας.

Τα έκτακτα μέτρα που πήρε η ΔΕΗ για λίγες μέρες (μείωση της ηλεκτροπαραγωγής, εντατικοποίηση των διαβροχών στα ορυχεία κλπ) λειτουργούν ως **...ασπιρίνες** σε ένα χρόνιο πρόβλημα υποβάθμισης της περιοχής, αφού σύμφωνα με έρευνα του πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης η **υπέρβαση** των ρύπων πάνω από τα επιτρεπτά όρια παρατηρείται στο 20% του ετήσιου χρόνου (73 μέρες το χρόνο!) όταν η σχετική νομοθεσία ορίζει το χρονικό αυτό όριο στο μισό.

Σύμφωνα πάντα με την ίδια έρευνα, η ρύπανση οφείλεται κατά 55-60% στη δραστηριότητα της ΔΕΗ στην περιοχή και πιο συγκεκριμένα στη λειτουργία των ορυχείων και των ατμοηλεκτρικών σταθμών (ΑΗΣ), ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό, αφού είναι ένας πρόσθετος επιβαρυντικός παράγων στη συνήθη ρύπανση που υπάρχει σε όλες τις ελληνικές πόλεις.

Η περίπτωση της Πτολεμαΐδας είναι αποκαλυπτική του αδιεξόδου στο οποίο οδηγεί η συνεχιζόμενη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας μας από τα στερεά ορυκτά καύσιμα. Η απώλεια μεγάλων εκτάσεων εδάφους από τις συνεχείς εξορύξεις και η αυξημένη ατμοσφαιρική ρύπανση (με δεδομένο ότι η συχνή αλλαγή των ειδικών φίλτρων ανεβάζει κατακόρυφα το κόστος λειτουργίας) είναι ζωτικής σημασίας προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο με την άμεση απεξάρτηση τόσο από το λιγνίτη όσο και από το ρυπογόνο πετρέλαιο. Η στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (σε μια χώρα πλούσια σε ήλιο και αέρα) αποτελεί μονόδρομο για μια βιώσιμη – περιβαλλοντικά και οικονομικά – ενεργειακή πολιτική, που είναι σήμερα περισσότερο παρά ποτέ αναγκαία.

Είναι γνωστό ότι το **φυσικό αέριο** είναι το συμβατικό καύσιμο με τη μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση παράλληλα με το χαμηλότερο κόστος χρήσης. Αυτός είναι ο λόγος που χρησιμοποιείται ευρέως στο διεθνή χώρο όπως και στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Η εφαρμογή του και στην κίνηση οχημάτων σε συμπιεσμένη μορφή (compressed natural gas - CNG), ήδη κάνει τα πρώτα της βήματα και στη χώρα μας.

χρησιμοποιούσε βενζίνη, 59% έναντι του ντίζελ και 31% έναντι του υγραερίου.

Στην Ελλάδα κυκλοφορούν ήδη ορισμένα εργοστασιακά μοντέλα από γνωστές αυτοκινητοβιομηχανίες, ενώ παράλληλα είναι δυνατή και η μετατροπή συμβατικών μοντέλων για να «καίνε» εκτός από βενζίνη και φυσικό αέριο.

Σε ό,τι αφορά στο κρίσιμο θέμα του **ανεφοδιασμού**, η ΔΕΠΑ, η εταιρία που προωθεί στην ελληνική αγορά το φυσικό αέριο κίνησης με την ονομασία FISIKON, επεκτείνει συνεχώς τις υποδομές της, ώστε το CNG να είναι διαθέσιμο σε

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ολοένα και περισσότερους οδηγούς. Αυτή τη στιγμή βέβαια υπάρχουν μόνο 3 σταθμοί διάθεσης. Ο ένας στα Νέα Λίδια εξυπηρετεί αποκλειστικά λεωφορεία και απορριματοφόρα, ο δεύτερος στην Ανθούσα Αττικής εξυπηρετεί ΔΧ και ΙΧ αυτοκίνητα και λειτουργεί σε 24ωρη βάση και ο τρίτος βρίσκεται στο δήμο Πυλαίας στη Θεσσαλονίκη.

Σύμφωνα με εξαγγελίες της ΔΕΠΑ μέχρι το τέλος του 2013 πρόκειται να εγκατασταθούν **8 νέοι σταθμοί** στις μεγάλες πόλεις του εθνικού οδικού άξονα Αθήνας - Θεσσαλονίκης, Λάρισας και Βόλου. Αξίζει τέλος να αναφέρουμε ότι οι δύο σταθμοί ανεφοδιασμού στην Αθήνα είναι από τους μεγαλύτερους στην Ευ-

ρώπη και τροφοδοτούν ένα στόλο περίπου 700 λεωφορείων και απορριματοφόρων, καθώς και διάφορα οχήματα επαγγελματικής και ιδιωτικής χρήσης.

Όπως είναι αντιληπτό, τα παραπάνω δεν αφορούν στην περιοχή μας, αφού η Ελλάδα «κάτω από το αυλάκι» δεν έχει συνδεθεί με το φυσικό αέριο, επειδή (άκουσον – άκουσον) η επένδυση θεωρείται ασύμφορη! Παραμένουμε λοιπόν πολίτες δεύτερης κατηγορίας με φόντο έναν ακόμα χειμώνα χωρίς θέρμανση (λόγω του πανάκριβου πετρελαίου), προς δόξαν των άλλων «έξυπνων» επενδύσεων σε μίζες και τα συναφή που ανθούν στη χώρα μας διαχρονικά...

Τα πλεονεκτήματα από τη χρήση φυσικού αερίου στην αυτοκίνηση είναι:

- **Περιβαλλοντικά**, αφού τα οχήματα θεωρούνται «μηδενικών» εκπομπών (όπως τα ηλεκτρικά και τα υδρογόνου)
- **Οικονομικά**, αφού ένα ΙΧ αυτοκίνητο που «καίει» φυσικό αέριο έχει όφελος γύρω στο 67% απ' ό,τι αν

ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΔΕΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

Ο δεύτερος μήνας του φθινοπώρου μάς εγκαταλείπει σε λίγο με λαμπερές λιακάδες και καθαρό ουρανό! Ακούμε στις ειδήσεις για καταιγίδες και κυκλώνες στη **Βόρεια Ευρώπη** αυτή την εποχή και αισθανόμαστε, για άλλη μια φορά, τυχεροί κι ευλογημένοι που κατά τύχη βρεθήκαμε να κατοικούμε σε τούτη δω τη **χρυσοπράσινη χερσόνησο** στην αγκαλιά της **Μεσογείου!** Ο **Νοέμβρης** βέβαια προβλέπεται ...θυελλώδης, λόγω των «νέων συνταξιοδοτικών μέτρων» και δε συμμαζεύεται, αλλά ποιος λογαριάζει τέτοιες ...λεπτομέρειες, όταν τα μάτια μας γεμίζουν διαρκώς φως και ήλιο και ουρανό;

Επίσης με τόσο πολύ ήλιο είναι ωραίο να ξέρεις ότι ο **ηλιακός** σου **θερμοσίφωνα** λειτουργεί άψογα και έχεις μεγάλη οικονομία στη ΔΕΗ αλλά και στη ...**ρύπανση** της ατμό-

σφαιρας ταυτόχρονα! Όσο για τις υπόλοιπες ηλεκτρικές συσκευές του σπιτιού, που λειτουργούν με το δημόσιο ρεύμα και τις ξεχνάμε καμιά φορά ανοιχτές να δουλεύουν στο ...«γάμο του καραγκιόζη», πληροφορηθήκαμε ότι υπάρχει ελπίδα! Η εταιρεία ...έξυ-

ελέγξουν αποτελεσματικότερα και τελικά να **μειώσουν** την **κατανάλωση ενέργειας** στο σπίτι τους!

Η συσκευή εγκαθίσταται απλώς στον **ηλεκτρικό πίνακα** του σπιτιού και μέσω **ασύρματου δικτύου (Wi-Fi)** αποστέλλει δεδομένα σε μια

Η συσκευή Neurio επί το έργον!

πνης ενέργειας **Energy Aware**, που εδρεύει στο **Βανκούβερ** του **Καναδά**, λάνσαρε μια νέα συσκευή ονόματι **Neurio**, που είναι σχεδιασμένη με τρόπο ώστε να βοηθήσει τους ... αφηρημένους καταναλωτές να

διαδικτυακή **εφαρμογή**, που τα αναλύει με έναν ειδικό αλγόριθμο. Μέσω του Neurio οι χρήστες ειδοποιούνται ... ακόμα και στο κινητό τους για την **κατανάλωση ενέργειας** των συσκευών τους, χωρίς να

απαιτείται η εγκατάσταση ειδικού αισθητήρα σε κάθε μία από αυτές, όπως συμβαίνει με παρόμοια συστήματα. Ακούγεται λίγο περίπλοκο, αλλά το Neurio, πράγματι, παρακολουθεί το **αποτύπωμα** της κάθε οικιακής συσκευής στις γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας και, αν αντιληφθεί π.χ. τη χρήση του πλυντηρίου ρούχων και δεν εντοπίσει το αποτύπωμα του στεγνωτηρίου αμέσως μετά, ενημερώνει το χρήστη σχετικά.

Η **Energy Aware** υποστηρίζει ότι μετά από πολλές δοκιμές αποδείχτηκε ότι οι χρήστες του προϊόντος της **μείωσαν** τους **λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος** κατά **44%**, καθώς το σύστημα τους ενημερώνει για συσκευές που πρέπει να βγάλουν από την πρίζα ή να απενεργοποιήσουν. Καθόλου κακό! Δεν συμφωνείτε;

ΗΛΙΟΣ ΕΞ ...ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΝΟΡΒΗΓΟΥΣ!

Και επιμένοντας στην άποψή μας για την τύχη που έχουμε να ζούμε σε έναν τόσο **ηλιόλουστο τόπο**, σας πληροφορούμε ότι οι **3.000 κάτοικοι** της μικρής πόλης **Rjukanis** της **Νορβηγίας**, η οποία βρίσκεται κυριολεκτικά ...θαμμένη στα βάθη μιας στενής κοιλάδας, ζουν επί έξι μήνες κάθε χειμώνα στη ...σκιά, αφού ο ήλιος δεν καταφέρνει να τους φτάσει!

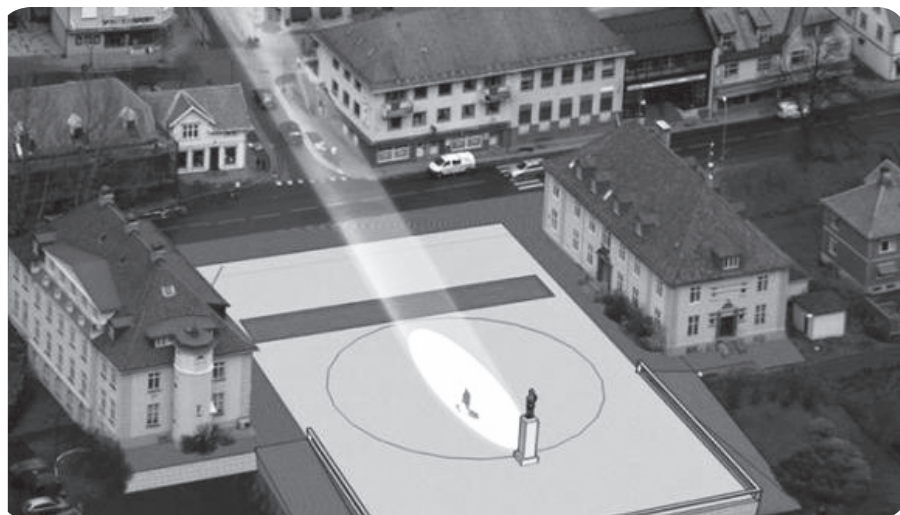
Πρόσφατα, όμως, τρία γιγάντια κάτοπτρα – **ηλιοστάτες** – συνολικής επιφάνειας **51 τετραγωνικών μέτρων** εγκαταστάθηκαν στα βουνά της μικρής πόλης και συνδέθηκαν με ένα πρόγραμμα υπολογιστή, που ακολουθεί τον ήλιο **αντανάκλωντας το φως** του προς την πόλη! Τα κάτοπτρα έχουν ήδη τεθεί σε επιτυχημένη δοκιμαστική λειτουργία και το φετινό χειμώνα θα ξεκινήσουν να λειτουργούν κανονικά, αντανάκλωντας τις ακτίνες του

ήλιου από τη βουνοκορυφή στην κεντρική πλατεία της πόλης, όπου και δημιουργείται ένας φωτεινός κύκλος **185 τετραγωνικών μέτρων**.

Η εγκατάσταση των τριών ηλιοστατών έγινε στο πλαίσιο ενός προγράμματος για την προάσπιση της **υγείας** και την ενίσχυση της **ευημερίας** των ανθρώπων, που ζουν στη σκιερή κοιλάδα. Η ευγενής πρω-

τοβουλία ανήκει στον καλλιτέχνη **Martin Andersen**, που ζει σε αυτή την περιοχή και ήταν αυτός που ξεκίνησε πρώτος την εκστρατεία για τη χρηματοδότηση του έργου. Το έργο με την επωνυμία «**Sun Mirror**» στοίχισε, τελικά, λιγότερο από ένα εκατομμύριο δολάρια, όμως η συμβολή του στη βελτίωση της **ποιότητας** και των συνθηκών **ζωής** των 3.000 ανθρώπων είναι ανυπολόγιστη!

Όσο για τους κατοίκους της πόλης είναι, φυσικά, ενθουσιασμένοι, με τον εξ ...αντανάκλασης ήλιο τους, διότι μέχρι σήμερα η **πρόσβαση στο φως** του γινόταν μόνο μέσω ...**τελεφερίκ**, που τους μετέφερε στην κορυφή του βουνού! Ας σημειωθεί, επίσης, ότι αντίστοιχη πρωτοβουλία είχε υλοποιήσει το 2006 η **ιταλική πόλη Βιγκανέλα** στις **Άλπεις**, αλλά και το **Ράτενμπεργκ** της **Αυστρίας!**

Η πλατεία γίνεται ...τεχνητά ηλιόλουστος χώρος συνάντησης στο Rjukanis της Νορβηγίας!

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΛΥΒΙΑ ΠΟΥ ...ΦΥΤΡΩΝΟΥΝ!

Ένα πρωτότυπο **οικολογικό μολύβι** που ονομάζεται **Sprout** και όταν αχρηστευτεί μετατρέπεται σε λουλούδια, βότανα και κηπευτικά ανέπτυξαν ερευνητές του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT) στις **ΗΠΑ**. Φτιάχνεται από κέδρο, ενώ σε αντίθεση με τα συμβατικά μολύβια, διαθέτει **γραφίτη** και **πηλό** αντί για μόλυβδο και έχει στην άκρη του μια **κάψουλα** με **σπόρους** διαφόρων φυτών. Όταν κοντύνει τόσο, που δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πια, **φυτεύεται** στο έδαφος και ποτίζεται κανονικά για να **φυτρώσουν** τα φυτά.

Μέχρι στιγμής διατίθενται ως και **20 διαφορετικές ποικιλίες μολυβιών** για την καλλιέργεια ...τομάτας, μέντας, πιπεριάς, βασιλικού, δενδρολίβανου και άλλων φυτών! Κάθε κάψουλα περιέχει **τρεις σπόρους** του ίδιου λουλουδιού, βοτάνου ή λαχανικού για να διασφαλιστεί υψηλό ποσοστό επιτυχίας. Με το νερό του ποτίσματος του μολυβιού, η κάψουλα διαλύεται, οι σπόροι απελευθερώνονται στο χώμα και εντός μιας εβδομάδας αρχίζουν να **βλασταίνουν**. Φυσικά, για βοήθεια στους αρχάριους ...κηπουρούς, κάθε πακέτο μολυβιών συνοδεύεται και από μια κάρτα με **οδηγίες φύτευσης**, ενώ (ΠΡΟΣΟΧΗ), αν ο κάτοχος του μολυβιού το βάλει

Το μολύβι φυτεύτηκε και φύτρωσε ...βασιλικός!

στο στόμα του ή αν το μολύβι βραχεί κατά λάθος, η κάψουλα διαλύεται!

Τα μολύβια Sprout είναι **100%** βιώσιμα και φτιάχνονται αποκλειστικά από **φυσικά υλικά**. Μάλιστα φέτος τον Ιούνιο έκαναν το ...ευρωπαϊκό ντεμπούτο τους στην αγορά της Δανίας, όπου και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία, αφού, όπως ανακοινώθηκε, σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα πουλήθηκαν πάνω από **100.000** σετ μολυβιών!

ΠΑΓΚΑΚΙΑ ΠΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΟΥΝ ...ΝΕΡΟ!

Η αρχιτεκτονική εταιρεία **MARS architects** ανέπτυξε πρόσφατα ένα **παγκάκι** που **συλλέγει νερό**, ιδανικό για εξωτερικούς χώρους! Το παγκάκι, που ονομάζεται **Water Bench** και κατασκευάζεται μερικώς από **ανακυκλωμένο πολυαιθυλένιο**, διοχετεύει το νερό μέσω των ραβδώσεων στην επιφάνειά του σε μικρές τρύπες που καλύπτονται από κουμπιά. Το νερό εισχωρεί από τις τρύπες στο εσωτερικό και αποθηκεύεται σε **δεξαμενές** είτε μέσα στο παγκάκι είτε κάτω από το έδαφος.

Εντούτοις, το παγκάκι διατηρείται **στεγνό** στην επιφάνειά του, ώστε να μπορεί κάποιος να κάτσει επάνω του χωρίς να γίνει ...μούσκεμα και διατίθεται σε διάφορα μεγέθη με δεξαμενές

Σε κήπο της Βομβάης τα πρώτα water benches!

χωρητικότητας **500, 1.000** ή και **1.800** λίτρων! Μάλιστα, οι δεξαμενές αποθήκευσης των μεγαλύτερων μοντέλων τοποθετούνται **κάτω από το έδαφος**, ενώ οι μικρότερες δεξαμενές είναι ενσωματωμένες στο **εσωτερικό** του πάγκου.

Ο στόχος για να κατασκευασθεί το τόσο πρωτότυπο αυτό παγκάκι, είναι να εισάγει την **πολυλειτουργικότητα** και τη **βιωσιμότητα** στον **αστικό σχεδιασμό**, εξασφαλίζοντας ποσότητες νερού για την κάλυψη αναγκών σε τοπικό επίπεδο και ενισχύοντας ταυτόχρονα και την **κοινωνική συναστροφή**. Πρέπει, επίσης, να σημειώσουμε ότι το παγκάκι ήδη έχει κάνει το ντεμπούτο του στη **Βομβάη της Ινδίας**, όπου και σημείωσε μεγάλη ...επιτυχία!

Εκτός από τα **κέρατα** του **ρινόκερου**, που αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο, φαίνεται ότι και αυτά της **αντιλόπης** θεωρούνται ...**πολύτιμα!** Έτσι, πρόσφατα, συνοριοφύλακες στη βορειοδυτική Κίνα κατάσχεσαν **35** κουτιά με κέρατα **αντιλόπης**, αξίας **17 εκατομμυρίων ευρώ**, τα οποία οι **λαθρέμποροι** προσπαθούσαν να εισάγουν παράνομα στη χώρα από το **Κιργιστάν**. Τα κέρατα της αντιλόπης χρησιμοποιούνται στην **παραδοσιακή κινέζικη ιατρική** για την αντιμετώπιση του **πυρετού**, των **σπασμών** και πολλών ασθενειών, οπότε οι λαθρέμποροι τα πουλάνε στη **μαύρη αγορά** πολύ ακριβά. Όμως, σύμφωνα με τη **διεθνή συνθήκη** για την **προστασία των άγριων ζώων**, η αντιλόπη συγκαταλέγεται στα **απειλούμενα είδη**, οπότε οι λαθρέμποροι συνελήφθησαν.

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΣΜΟ

Στα τέλη του Οκτώβρη, το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** έκρινε ότι πρέπει να διατεθούν λιγότερα χρήματα από ό,τι πρότεινε η Κομισιόν για **επιδότηση των καυσίμων** για τα **αλιευτικά σκάφη** και τον λεγόμενο **εκουγχρονισμό του στόλου**, ο οποίος θα **αύξανε την αλιευτική ικανότητα**. Αντίθετα ψήφισε υπέρ της αύξησης των κονδυλίων για τη συλλογή επιστημονικών δεδομένων και την εφαρμογή των **αλιευτικών κανόνων!** Σύμφωνα με την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, η **υπεραλίευση** πλήττει σήμερα το **80%** των **ιχθυοαποθεμάτων** στη **Μεσόγειο** και το **47%** των **ευρωπαϊκών αποθεμάτων** στον **Ατλαντικό**, συγκριτικά με μόλις **21%** στην **αλιευτική βιομηχανία** των **ΗΠΑ**. Εδώ και χρόνια οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι η κατάσταση δεν είναι βιώσιμη και απειλεί να οδηγήσει σε **κατάρρευση των πληθυσμών** σε διάστημα λίγων δεκαετιών. Το θέμα πάντως δεν έχει κλείσει, καθώς το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** θα πρέπει τώρα να διαπραγματευτεί την απόφαση με την Κομισιόν και τις χώρες-μέλη. Το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ικανοποίησε πάντως τις **περιβαλλοντικές οργανώσεις!** Κι εμάς φυσικά!

Το νερό είναι ανθρώπινο δικαίωμα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ «ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΒΡΟΧΗ»

Πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, στα νέα μας γραφεία, την Τετάρτη 23 Οκτωβρίου η προβολή της ταινίας «Ακόμα και η βροχή» και ακολούθησε συζήτηση με θέμα την ιδιωτικοποίηση του νερού.

Οι παρευρισκόμενοι απόλαυσαν την ταινία που κινήθηκε, καθ' ομολογία όλων, σε ιδιαίτερα υψηλά αισθητικά αλλά και συμ-

βολικά επίπεδα και έδωσε την αφορμή για μια πολύ εποικοδομητική συζήτηση στη συνέχεια.

Ο συντονιστής της συζήτησης κ. Τάκης Παπαθεοδωρόπουλος, Πολιτικός μηχανικός και στέλεχος της ΔΕΥΑΠ, ανέπτυξε πολλές παραμέτρους του θέματος της ιδιωτικοποίησης του νερού, δίνοντας έμφαση στην αντίληψη ότι το νερό δεν είναι απλώς κοι-

νικό αγαθό αλλά ανθρώπινο δικαίωμα. Συζητήθηκαν παραδείγματα επαναδημοτικοποίησης του νερού και μάλιστα σε μεγάλες πόλεις όπως το Παρίσι και το Βερολίνο, αποδεικνύοντας ότι το νερό δεν μπορεί και δεν πρέπει να ιδιωτικοποιείται.

Η δράση μας αυτή σηματοδοτεί την έναρξη μιας σειράς ανάλογων εκδηλώσεων όπου με αφορ-

μή μια ταινία συζητάμε για θέματα που αφορούν στο περιβάλλον. Η επόμενη προβολή ταινίας θα γίνει την Τετάρτη 11 Δεκεμβρίου και θα αφορά στην περιβαλλοντική καταστροφή της Αρκτικής.

Παραθέτουμε τα κυριότερα σημεία της εισήγησης του κ. Παπαθεοδωρόπουλου και τον ευχαριστούμε για τη συμμετοχή του

Αγαπητοί φίλοι έχω μια εμμονή στο χαρακτήρισμό του νερού, την οποία ελάχιστοι συνομιλητές μου συμμερίζονται συνήθως καθώς το θεωρούν υπερβολή. Τι είναι το νερό; Κοινωνική ανάγκη και κοινωνικό αγαθό η ανθρώπινο δικαίωμα; Επιμένω ότι είναι το δεύτερο, γιατί σε αυτή τη φαινομενικά απλή λεκτική διαφωνία συμπυκνώνεται η διαφορά φιλοσοφίας υπέρμαχων και αντίπαλων της ιδιωτικοποίησης. Κανένας δεν νομιμοποιείται να εμπορευτεί ένα ανθρώπινο δικαίωμα. Αντίθετα η ικανοποίηση μιας ανθρωπίνης ανάγκης/αγαθού μπορεί να χρυσοπληρωθεί. Χαίρομαι που στην πρόσκληση η ΟΙΚΙΠΑ το χαρακτηρίζει δικαίωμα.

Ακριβώς επειδή το νερό είναι δικαίωμα των ανθρώπων, συνηθίσαμε να σκεφτόμαστε το νερό μαζί με τον αέρα και τον ήλιο σαν δώρα της φύσης.

Όμως, και αυτό είναι που περιπλέκει τα πράγματα, καθόλου έτσι δεν είναι. Το νερό έχει κόστος. Κόστος κτήσης, μεταφοράς, επεξεργασίας, διανομής, κόστος λειτουργικό, συντήρησης, επενδύσεων. Σε αυτά τα άμεσα κόστη πρέπει με τις σύγχρονες αντιλήψεις για την αειφορική διαχείριση των πόρων να προσθέσουμε το κόστος που προκύπτει από τη μείωση των αποθεμάτων νερού και το περιβαλλοντικό κόστος, δηλαδή το κόστος της αποκατάστασης των περιβαλλοντικών ζημιών από τη χρήση.

Όσο λοιπόν και να φαντάζει παράδοξο, οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης επιβάλλουν να

Αποψη των συμμετεχόντων στη συζήτηση για την ιδιωτικοποίηση του νερού, με συντονιστή τον κ. Τάκη Παπαθεοδωρόπουλο.

αναγνωρίζει κανείς την οικονομική αξία του νερού.

Ας σκεφτούμε π.χ. ότι η συστηματική υποκοστολόγηση του νερού είναι καθοριστικός παράγοντας για τη διαμόρφωση της ζήτησης σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα υπερβολική κατανάλωση, σπατάλη και αδιαφορία.

Άρα το νερό είναι ένα ανθρώπινο δικαίωμα που κοστίζει. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να παραδοθεί στους νόμους της αγοράς; Κατά τη δική μου άποψη σημαίνει ότι η κοινωνία πρέπει να επωμίζεται στο σύνολό της, και μάλιστα συνειδητά, το πραγματικό κόστος επιλέγοντας τα κοινωνικά στρώματα που απαιτείται να προστατευτούν.

Γενέθλιος γη των ιδιωτικοποιήσεων στο νερό είναι η Γαλλία, στην οποία ήδη από την εποχή του Ναπολέοντα οι ιδιώτες εμπλέκονται στη διαχείριση της ύδρευσης. Οι εταιρείες Suez και Veolia και άλλες δέκα περίπου κυριαρχούν στην παγκόσμια αγορά νερού χαρίζοντας σε ολόκληρο τον κλάδο την προσωνυμία «οι Βαρόνοι του Νερού». Παρέχουν υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέ-

τευσης σε περισσότερους από 200 εκατομμύρια πελάτες σε 150 χώρες. Η Suez συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των κορυφαίων 100 εταιριών στον κόσμο με κύκλο εργασιών το 2008 12,4 δις ευρώ. Μια άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα, ταχύτατα αναπτυσσόμενη και εξαιρετικά ρυπογόνα, που συχνά διαφεύγει της προσοχής μας, είναι αυτή του εμφιαλωμένου νερού με τις Nestle, Coca-Cola, Pepsi κ.α.

Η έκρηξη των ιδιωτικοποιήσεων του νερού έγινε την δεκαετία 1990-2000.

Από τις 12 χώρες με ιδιωτικά δικτυα νερού το 1990 φτάσαμε το 2002 στις 56 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, σε φτωχές, αναπτυσσόμενες αλλά και ανεπτυγμένες χώρες, που εξυπηρετούν περίπου 550 εκατομμ. ανθρώπους. Υπολογίζεται ότι καλύπτουν το 9% της παγκόσμιας αγοράς.

Η έκρηξη αυτή πραγματοποιήθηκε μέσα σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης και αποθέωσης της αγοράς. Η Διεθνής Τράπεζα άσκησε πιέσεις στις κυβερνήσεις ειδικά των φτωχών χωρών να προ-

χωρήσουν σε ιδιωτικοποιήσεις σε αντάλλαγμα των δανείων που ζητούσαν, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου προωθούσε κανόνες απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου φυσικών πόρων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινούνταν στην ίδια κατεύθυνση παρότι το Ευρωκοινοβούλιο δήλωνε ότι το νερό δεν πρέπει να υπόκειται στους κανόνες της αγοράς.

Στο ίδιο διάστημα πληθθαίνουν οι καταγγελίες ότι οι «βαρόνοι του νερού» χρησιμοποιώντας σχέσεις διαπλοκής με ΜΜΕ και τον πολιτικό κόσμο ασκούν ισχυρές πιέσεις σε κυβερνήσεις και οργανισμούς να αλλάξουν νομοθεσίες και προδιαγραφές στην κατεύθυνση «απελευθέρωσης» της αγοράς. Ταυτόχρονα πρωτοστατούν στις διεθνείς οργανώσεις και φόρουμ με στόχο την χειραγώγησή τους.

Σήμερα η κατάσταση είναι ελαφρώς καλύτερη: Η Ευρωπαϊκή Ένωση κάτω από την αυξανόμενη πίεση φαίνεται να αναδιπλώνεται, η επιστροφή των υπηρεσιών νερού στους Δήμους αυξάνεται και τέλος η διαχείριση νερού δεν φαίνεται πια να είναι τόσο προσοδοφόρα για τους ιδιώτες λόγω της έντασης των πιέσεων για τήρηση των συμβατικών τους υποχρεώσεων και της νομοθεσίας.

Οι ιδιωτικοποιήσεις παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία οικονομικών σεναρίων, εκδοχών και διοικητικών ρυθμίσεων από τη μερική με συνεργασίες δημόσιου - ιδιωτικού τομέα έως τη συνολική αποβολή του δημόσιου τομέα.

Οι υπέρμαχοί τους παρουσιάζουν την εμπορευματοποίηση του νερού σαν μοναδική απάντηση στην αυξανόμενη έλλειψή του και την ανάγκη προστασίας των οικοσυστημάτων.

Ισχυρίζονται ότι η ιδιωτικοποίηση προσελκύει ιδιωτικά κεφάλαια εκεί όπου το κράτος δεν έχει τη δυνατότητα ανάληψης των δαπανών και έχει ως αποτέλεσμα την οικονομική αποτελεσματικότητα και τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών νερού. Προς τούτο επικαλούνται τα παραδείγματα σωστής λειτουργίας των ιδιωτικοποιημένων συστημάτων στις ανεπτυγμένες χώρες σε αντίθεση με τις αναποτελεσματικές, γραφειοκρατικές και διεφθαρμένες δημόσιες υπηρεσίες. Αποτελεσματικότητα και οικονομία, που, όπως ισχυρίζονται, καταλήγουν σε όφελος των καταναλωτών.

Στη χώρα μας το βασικό επιχείρημα στη συζήτηση που γίνεται είναι ότι ο ιδιώτης θα έχει κέρδος, αν εξοικονομήσει το νερό που χάνουμε λόγω των μεγάλων απωλειών στα δίκτυα, το οποίο δεν τιμολογείται.

Προβάλλεται επίσης το επιχείρημα, για να αντιμετωπιστούν οι κριτικές στην ιδιωτικοποίηση, ότι έχει ενεργό ρόλο το κράτος ως ρυθμιστής των κανόνων της ελεύθερης αγοράς με τη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου ρυθμίσεων και ελεγκτικών μηχανισμών. Θα έχετε ακούσει ίσως για τις Διαχειριστικές Αρχές που προτείνονται και στη χώρα μας για θέματα όπως η ενέργεια και το νερό.

Ωστόσο πέρα από το γεγονός της ύπαρξης μεγάλου αριθμού δικτατορικών και διεφθαρμένων καθεστώτων, στις φτωχές ιδίως χώρες, που αποκλείουν αυτή τη δυνατότητα ελέγχου στην πράξη, πολύ συχνά φαίνεται η αδυναμία, ακόμα και των προηγμένων χωρών, να εφαρμόσουν ικανοποιητικά τέτοιες ρυθμίσεις και ελέγχους.

Και τούτο, γιατί η μονοπωλιακή φύση των υπηρεσιών ύδρευσης κάθε περιοχής και η δύναμη που απορρέει από το γεγονός αυτό καθιστά τον έλεγχο δύσκολο, αν όχι αδύνατο. Εξάλλου η μονοπωλιακή αυτή φύση δεν επιτρέπει τον ελεύθερο ανταγωνισμό και κατά συνέπεια, όπως λένε οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης, δεν νοείται καν η ιδιωτικοποίηση ενός μονοπωλίου.

Συνήθως πέραν των ιδεοληψιών βασικό κίνητρο για την ιδιωτικοποίηση είναι η **προσπάθεια κάλυψης των κρατικών χρεών με την είσπραξη του τιμήματος** αδιαφορώντας ακόμα και για το εάν οι δημόσιες επιχειρήσεις είναι κερδοφόρες όπως είναι η ΕΥΑΘ.

Βασικό χαρακτηριστικό είναι

ότι προηγείται η κατασκευή των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης χρηματοδοτούμενη από δημόσιους πόρους, οι οποίες στη συνέχεια παραδίδονται έτοιμες για εκμετάλλευση.

Συνήθης πρακτική πολλών κυβερνήσεων ήταν να προωθούν πρακτικές απαξίωσης των δημοσίων υπηρεσιών και να αυξάνουν τις τιμές του νερού πριν από την ιδιωτικοποίηση, για να δώσουν στη συνέχεια στους ιδιώτες τη δυνατότητα να τις μειώσουν και να κερδίσουν την κοινωνική συναίνεση.

Επιπλέον οι δημόσιες αρχές σε πολλές περιπτώσεις παρέχουν ακόμα και εγγυήσεις για την κερδοφορία των εταιρειών και άλλες διευκολύνσεις. Οι δε εταιρείες εκμεταλλεύονται νομικά κενά και μεταφέρουν τα κέρδη από τους τομείς του νερού σε άλλες δραστηριότητες, στις οποίες δραστηριοποιείται η εκάστοτε ιδιωτική εταιρεία.

Συχνότατα την αγορά ακολουθούν πιέσεις προκειμένου να επαναδιαπραγματευθεί η εταιρεία τη σύμβαση προς όφελός της (διαθέτοντας δε ήδη τον έλεγχο του νερού έχει τεράστια διαπραγματευτική δύναμη), με αποτέλεσμα γρήγορα οι τιμές να εκτινάσσονται στα ύψη, ενώ οι αρχικοί στόχοι για επενδύσεις για τις αναγκαίες επεκτάσεις και εκσυγχρονισμό των συστημάτων πόσιμου νερού και αποχέτευσης εγκαταλείπονται.

Ακόμα και η Δ.Τ αναγκάστηκε να παραδεχτεί ότι η ίδια η διαδικασία ιδιωτικοποίησης μπορεί να δημιουργήσει κίνητρα υπέρ της διαφθοράς, καθώς οι συμβάσεις γίνονται χωρίς διαφάνεια πίσω από κλειστές πόρτες (Στην Γκρενόμπλ υψηλόβαθμο στέλεχος της Suez καταδικάστηκε για δωροδοκία κατά την εξαγορά).

Μια διαδικασία ιδιωτικοποίησης είναι συχνά δρόμος χωρίς επιστροφή. Από τη μια λόγω της μακρόχρονης διάρκειας των συμβάσεων (τουλάχιστον 10 έως 30 έτη). Από την άλλη η δυσκολία καταγγελίας τους, που οδηγεί τις πόλεις και τα κράτη σε δικαστικές περιπέτειες με αντικείμενο τεράστια χρηματικά ποσά τα οποία διεκδικούν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ενώπιον διεθνών οργανισμών επίλυσης διαφορών, καθιστά την απώλεια των υδάτινων πόρων από την κοινωνία σχεδόν ανέκκλητη.

Είναι προφανές ότι οι επιδόσεις των υπηρεσιών νερού δεν μπορούν και δεν πρέπει να αξιολογούνται μόνο με όρους αποτελεσματικότητας και οικονομίας. Κυρίαρχο πρόβλημα είναι ότι η ιδιωτικοποίηση είτε εμποδίζει την πρόσβαση στο νερό των λαϊκών στρωμάτων, ειδικά στις φτωχές χώρες, είτε την περιορίζει λόγω των αυξημένων τιμολογίων. Στη Γαλλία έρευνες του 1999 έδειξαν ότι οι ιδιωτικές εταιρείες πουλάνε το πόσιμο νερό ακριβότερα από τις δημόσιες κατά 14%.

Παράλληλα περιθωριοποιούνται οι φτωχές και αραιοκατοικημένες περιοχές που δεν παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον για τον ιδιώτη και βαθιάειν η καθυστέρησή τους. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν οικονομικό όφελος από τη μείωση της συντήρησης των δικτύων και φυσικά αποφεύγουν, όπως ο διάβολος το λιβάνι, τις εξαιρετικά δαπανηρές αντικαταστάσεις τους λόγω παλαιότητας.

Ιδιαίτερα επικίνδυνο για την υγεία των πολιτών είναι το γεγονός ότι δεν έχουν κανένα λόγο – το αντίθετο μάλιστα – να λαμβάνουν εξαντλητικά και δαπανηρά μέτρα προστασίας και ελέγχου της ποιότητας του νερού και του περιβάλλοντος. Όπως επίσης δεν έχουν κανένα λόγο να επιζητούν

τη μείωση της κατανάλωσης και την ανακύκλωση, αφού αυτούς στερεί πολύτιμα κέρδη.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει η **οικονομική και πολιτική ισχύς που αποκτούν «οι βαρόνοι του νερού» με τον πλήρη έλεγχο ενός θεμελιώδους φυσικού πόρου**. Ούτε η αποξένωση της τοπικής κοινωνίας από τους δικούς της πόρους, η καταστροφή των υφιστάμενων δημοσίων δομών, η απώλεια πολύτιμης πείρας και στελεχών που οδηγούνται στην ανεργία. Μην ξεχνάμε ότι εταιρείες δίνουν λόγο στους μετόχους τους και όχι στους δημότες.

Μια ειδική κατηγορία προβλημάτων που σχετίζονται με τις ιδιωτικοποιήσεις είναι οι πιέσεις των εταιρειών για φαραωνικά έργα (π.χ. αναστροφή του ρου ποταμών, φράγματα, ή η εξαιρετικά κερδοφόρα προοπτική μεταφοράς νερού σε μακρινές αποστάσεις από τη μια χώρα σε επάρκεια σε μια άλλη με έλλειψη νερού). Οι τεράστιοι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και τα κοινωνικοπολιτικά προβλήματα είναι νομίζω προφανή.

Κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι στην περιοχή μας το φράγμα Πείρου – Παραπεύρου πιθανόν να είναι η πρώτη απόπειρα ιδιωτικοποίησης υδάτινων πόρων.

Συμπερασματικά τόσο από άποψη αρχής όσο και από άποψη αποτελεσμάτων η ιδιωτικοποίηση δεν μπορεί να είναι η λύση στο πρόβλημα του πόσιμου νερού. **Ωστόσο αυτό που μας χρειάζεται δεν είναι απλά η απόκρουση των ιδιωτικοποιήσεων και η διατήρηση της σημερινής κατάστασης αλλά μια άλλη συνολικά πολιτική για το νερό.**

Μια πολιτική που θα συνδυάζει την ελεύθερη δωρεάν πρόσβαση όλων των ανθρώπων σε επαρκή ποσότητα πόσιμου νερού με την αειφορική διαχείρισή του και την παγκόσμια συνεργασία.

Μήλος

... η κόρη της λάβας

Ήταν στις θερμές μέρες του Σεπτεμβρίου που επιβιβαστήκαμε στο πλοίο για τις Κυκλάδες με προορισμό τη Μήλο. Τις Κυκλάδες, το σύμπλεγμα των νησιών που φτιάχνουν ένα παράξενο κύκλο, αφού κυκλώνουν τη Δήλο την ιερή και πατρίδα του Απόλλωνος και της Αρτέμιδος.

Πιάσαμε λιμάνι στον Αδάμαντα, το φυσικό λιμάνι που αποτελεί το μεγαλύτερο τουριστικό κέντρο της Μήλου. Εκεί όπου ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφθεί με πλοίαρχα τα γύρω νησιά και τις απόκρημνες πανέμορφες ακρογιαλιές της νήσου και σπηλιές αθέατες από γυμνό μάτι.

Κατά τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο αυτό το λιμάνι χρησιμοποιήθηκε ως ναύσταθμος του Αγγλογαλλικού στόλου του Αιγαίου. Στον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο η Μήλος κατελήφθη από τους Γερμανούς και το λιμάνι της χρησιμοποιήθηκε ως βάση των Γερμανών κατά τη μάχη της Κρήτης το 1941. Εκεί υπάρχει το **γερμανικό πολεμικό καταφύγιο του Αδάμαντα**, που έχει μετατραπεί σε μια σπάνια αίθουσα τέχνης και πολιτισμού. Εβδομήντα χρόνια μετά την κατασκευή του από τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής το υπόσκαφο καταφύγιο με τις δαιδαλώδεις στοές γίνεται ένας φιλόξενος για τις εικαστικές τέχνες χώρος.

Η Μήλος αποτελεί ένα σύμπλεγμα νησιών με κυρίαρχο τη Μήλο, τη μικρή Κίμωλο, την ακατοίκητη Πολύαιγο, την Αντίμηλο και άλλες βραχονησίδες και πολλούς υφάλους, απέχει δε 86 ν.μ. (138 χλ.) νότια του Πειραιά, σχεδόν στη μέση της απόστασης Πειραιά με Κρήτη. Όλο αυτό το σύμπλεγμα των νησιών δημιουργήθηκε μετά από έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα που κυριάρχησε στην περιοχή κατά τα τελευταία 3,5 εκατομμύρια χρόνια. Και σήμερα η Μήλος θεωρείται ένα δυνητικό ενεργό ηφαίστειο.

Στις ολιγοήμερες διακοπές μας δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουμε το νησί και να απολαύσουμε τις μοναδικές ομορφιές του. Η Μήλος που έχει ευνοηθεί ιδιαίτερα από τη φύση και τα γύρω νησιά της, αποτελεί ένα ανοικτό γεωλογικό μουσείο και αυτό, για

τί ο επισκέπτης βλέπει και ανακαλύπτει έκθαμβος την απίστευτη ποικιλία σε χρώματα των ηφαιστειακών πετρωμάτων, χρώματα βαμμένα με πολύχρωμες βαφές, καθώς το υπέδαφός της αποτελεί ένα πεδίο γεωθερμικού χώρου.

Επισκεφθήκαμε την **Πλάκα**, την πρωτεύουσα της νήσου που δεσπόζει στο ύψωμα πάνω από τον Αδάμαντα με το βενετσάνικο κάστρο, θεώμενοι του Αιγαίου.

Από την εκκλησία της Παναγίας της Κορφιάτισσας θαυμάσαμε το ηλιοβασίλεμα και όπως λέει και ο ποιητής **«τότε είπε και γεννήθηκε / η θάλασσα και είδα και θαύμασα / και στη μέση έσπειρε κόσμους / μικρούς κατ' εικόνα και ομοίωσή μου»** (από το **Άξιον Εστί, Οδ. Ελύτης**). Από κάτω βρίσκεται το αρχαίο λιμάνι της, το Κλήμα, σήμερα ένα γραφικό ψαροχώρι, όπου σήμα κατατεθέν είναι «τα σύρματα» (από το ρ. σύρω), τα περίφημα υπόσκαφα σπίτια που χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα για το ξεχειμώνισμα των καϊκιών. Επάνω από το Κλήμα και στον ενδιάμεσο χώρο που δεσπόζει η Πλάκα, βρέθηκε πριν από 200 χρόνια από ένα γεωργό το περίφημο άγαλμα της Αφροδίτης της Μήλου, που κοσμεί σήμερα το μουσείο του Λούβρου και αντίγραφό του υπάρχει στο Αρχαιολογικό μουσείο της νήσου. Εκεί στην ίδια περιοχή είναι και το **ημιτελές θέατρο της αρχαίας πόλης της Μήλου** κτισμένο κατά την ελληνιστική περίοδο.

Επισκεφθήκαμε το **Σαρακήνικο**, μένοντας άφωνοι από το τοπίο, αφού μια λευκή έρημος απολιθωμένης λάβας περιβάλλεται από γαλάζια-τουρκουάζ νερά. Εκεί δροσιστήκαμε και νιώσαμε την ενέργεια του χώρου.

Το νησί άλλωστε κατοικήθηκε από τους νεολιθικούς χρόνους (7000 π. Χ.) και γνώρισε ανάπτυξη από την εξόρυξη του **οψιανού**, ενός υλικού που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή εργαλείων και όπλων. Κατά τους Περσικούς Πολέμους οι Μήλιοι τάχθηκαν υπέρ των Αθηναίων, συμμετείχαν στη ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π. Χ.) και στη μάχη των Πλαταιών. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο προτίμησαν την ουδέτερη στάση, όμως οι Αθηναίοι δύο φορές

πολιορκήσαν τη Μήλο, ο δε Θουκυδίδης έχει απαθανάτισει τον περίφημο διάλογο των Αθηναίων και των Μηλίων (στο ε΄ βιβλίο) με παγκόσμια και πανανθρώπινη σημασία.

Στο χωριό Τρυπητή, πολύ κοντά στην Πλάκα, βρίσκονται **οι κατακόμβες**. Είναι σκαμμένες σε βράχο κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους σε μία τάφρο 180 μέτρων, όπου οι τότε χριστιανοί ασκούσαν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και ενταφίαζαν τους νεκρούς τους.

Από το 1996 το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής της δυτικής Μήλου **έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα της άγριας πανίδας (NATURA 2000)**, αφού συγκεντρώνει άγρια орνητοπανίδα, όπως π.χ. τη μοναδική οχιά της Μήλου, το είδος της σαύρας *rodactis milensis*, τους τρεις υγροβιότοπους της Μήλου, Αχυβαδόλιμνη, Αλυκές και Διβάρι, στο μεγάλο κόλπο πολύ κοντά στον Αδάμαντα και κατά μήκος της ακτογραμμής της νήσου. Επίσης στην Πολύαιγο και στην Αντίμηλο ενδημούν είδη αγριοκάτσικου συγγενή προς τα κρι-κρι της Κρήτης. Στις σπηλιές του νησιού ενδημούν οι φώκιες *monachus – monachus*.

Στη νοτιοδυτική είσοδο του αρχιπελάγους και σε απόσταση αναπνοής από τη Μήλο, απέναντι από το γραφικό ψαροχώρι Πολλώνια, η μικρή, γεμάτη ηφαιστειακά πετρώματα **Κίμωλος** διατηρεί το αρχαίο της όνομα, που συνδέθηκε κυρίως με τη γνωστή μας «κιμωλία γη», την ορυκτή λευκή άργιλο που χρησιμοποιήθηκε από τους αρχαίους χρόνους σε φαρμακευτικά και καλλυντικά σκευάσματα για τον καθαρισμό του σώματος και το πλύσιμο των ρούχων. Στη Χώρα της Κιμώλου με τα χαρακτηριστικά κυκλαδικά σοκάκια, τους απλούς και εγκάρδιους μόνιμους κατοίκους της (περίπου 500) τα βήματα σε οδηγούν στην κεντρική εκκλησία της Παναγίας της Οδηγήτριας.

Το μεταλλευτικό μουσείο

Τελειώνοντας θέλω να αναφερθώ ιδιαίτερα στο **Μεταλλευτικό Μουσείο** που βρίσκεται στον Αδάμαντα και καλύπτει 11.000 χρόνια μεταλλευτικής ιστορίας που δημιουργήθηκε και λειτουργεί με την υποστήριξη της «S & B βιομηχανίας Ορυκτών» από το 1998. Στο μουσείο προβάλλεται ο ορυκτός πλούτος του νησιού, η μεταλλευτική του ιστορία και η εξορυκτική δραστηριότητα από τη Νεολιθική εποχή μέχρι σήμερα με μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις, προβολές video και εκπαιδευτικά προγράμματα για μικρούς και μεγάλους. Τα κύρια ορυκτά προϊόντα που εκθέτονται στο μουσείο είναι: μπετενίτης, περλίτης, οψιανός, καολίνη, αλουμίτης, πυριτικό, θειάφι, ανυδρίτης (γύψος), ασήμι, επιθερμικός χρυσός, μαγνήσιο, θειούχα μεταλλικά ορυκτά, χαλαζία, μαλαχίτης και άλλα ορυκτά και μεταλλεύματα και χρησιμοποιούνται σε βιομηχανικές και γεωργικές εφαρμογές, στις χημικές βιομηχανίες, σε έργα υποδομών, κατοικίες και σε πολλές άλλες χρήσεις.

Τέλος για τους λάτρεις της πεζοπορίας, στην ιστοσελίδα του το **MILOTERRANEAN GEO EXPERIENCE** (www.miloterranean.gr) προτείνει στον περιηγητή της Μήλου και της Κιμώλου λεπτομερώς χαρτογραφημένες διαδρομές 40 χλμ. με επιμελημένα κείμενα ξενάγησης που αποκαλύπτουν τη μοναδική γεωλογία, το πλούσιο μεταλλευτικό παρελθόν και παρόν και το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον αυτών των νησιών.

Αποχαιρετώντας το νησί μάς έμειναν οι εικόνες της χρωματικής γεωμορφίας των τοπίων, του απέραντου αιγαίοπελαγίτικου γαλάζιου, της χαρακτηριστικής αρχιτεκτονικής και της διάχυτης ηφαιστειακής ενέργειας.

Γιώργος Καλλίνικος

Ολοκληρώθηκε η καταγραφή της ελληνικής χλωρίδας!

Πλούσια και πολύτιμη φτάνει
τα 6.600 είδη και υποείδη.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Επί τέλους!!!! Ένα όνειρο γενών βοτανικών και λατρών της Ελληνικής φύσης γίνεται πραγματικότητα και ένα βασικό ερώτημα «Πόσα είδη φυτών απαντούν στον Ελληνικό χώρο;» μπορεί πια να έχει μια απάντηση.

Στα πλαίσια του 13^{ου} Επιστημονικού συνεδρίου της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας, που έλαβε χώρα στις αρχές του μήνα (3-6/10/2013) στη Θεσσαλονίκη, ανακοινώθηκε και επίσημα η ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου που αφορούσε στην καταγραφή του συνόλου των φυτικών ειδών που απαντούν στον Ελληνικό Χώρο (Ελληνική Χλωρίδα).

Η σχετική προσπάθεια ξεκίνησε στα μέσα του 2010, ως μια πρωτοβουλία της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας και του τότε προέδρου της Καθ. Δημόπουλου Παν., με τη συγκρότηση μιας οκταμελούς «πολυεθνικής ομάδας (επιτροπής)» από εκπροσώπους Ελληνικών και άλλων Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων με σημαντικό ερευνητικό έργο και μακρόχρονη εμπειρία στη μελέτη της Ελληνικής Χλωρίδας.

Συγκεκριμένα μέλη της παραπάνω επιτροπής και συγγραφείς του σχετικού έργου είναι οι:

- **Δημόπουλος Π., Καθ. Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδος (Αγρίνιο), σήμερα Παν. Πάτρας, ως συντονιστής**
- **Bergmeier Ervin, Prof. University of Gottingen, Germany**
- **Ιατρού Γρηγόριος, Καθ. Πανεπιστημίου Πάτρας**
- **Κοκκίνη Στέλλα, Καθ. Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**
- **Κωνσταντινίδης Φάνης, Επ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών**
- **Raus Thomas, Prof. Free University of Berlin, Germany**
- **Strid Arne, Prof. University of Lund, Sweden &**

University of Copenhagen, Denmark

- **Τζανουδάκης Δημήτριος, Καθ. Πανεπιστημίου Πάτρας**

Στόχος των συγγραφέων ήταν να συγκεντρώσουν, να αξιολογήσουν και να επικαιροποιήσουν όλη τη διαθέσιμη πληροφορία από τη βιβλιογραφία, τις Βοτανικές συλλογές (Μουσεία) και τις σχετικές βάσεις δεδομένων, να καλύψουν τα όποια σχετικά κενά και στη συνέχεια να συντάξουν τον κατάλογο των ειδών τα οποία συγκροτούν την πλούσια και μοναδική Ελληνική Χλωρίδα.

Μετά από 3 χρόνια σκληρής, μεθοδικής, και καθαρά εθελοντικής δουλειάς, στις αρχές του επόμενου μήνα θα έχουμε στα χέρια μας ένα επιμελημένο τόμο 370 σελίδων, ο οποίος θα περιλαμβάνει όχι μόνο ένα κατάλογο με τα ονόματα των **5.752 ειδών (6.600 μαζί με τα σχετικά υποείδη)**, τα οποία έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα από τον ελληνικό χώρο, αλλά και σημαντικές άλλες πληροφορίες που σχετίζονται με τη γεωγραφική κατανομή των παραπάνω ειδών στις διάφορες περιοχές της Ελλάδος, τις οικολογικές τους απαιτήσεις κ.α. καθώς και ένα παράρτημα από έγχρωμες φωτογραφίες ενός σημαντικού αριθμού ειδών αντιπροσωπευτικών της Ελληνικής φύσης.

Το σχετικό έργο, μετά από σχετικές διαπραγματεύσεις, θα εκδοθεί από τον οργανισμό εκδόσεων του Βοτανικού Κήπου / Βοτανικού Μουσείου του Πανεπιστημίου του Βερολίνου ως μια από κοινού έκδοση με την Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, υπό τον τίτλο: «**The Vascular plants of Greece: An annotated checklist**» και αναμένεται να κυκλοφορήσει στις αρχές του επόμενου μήνα. Στην Ελλάδα θα διατίθεται από την Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, σε τιμή κόστους, με τα σχετικά έσοδα να παραμένουν στην Εταιρεία για την ενίσχυση των στόχων της.

Σημειώνεται ότι, παρά την πλού-

σια και ενδιαφέρουσα χλωρίδα της, η Ελλάδα παρέμενε από τις λίγες Ευρωπαϊκές και Μεσογειακές χώρες που στερούνταν ενός τέτοιου σύγχρονου έργου, μια και το πλέον πρόσφατο σχετικό ήταν αυτό του Ελβετού Βοτανικού Halacsy, που δημοσιεύτηκε στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, όταν τα προς βορά σύνορα της χώρας βρίσκονταν στη Θεσσαλία. Βέβαια η καθυστερημένη εμφάνιση ενός τέτοιου έργου αντανακλά τόσο στις δυσκολίες του όσο και στο γεγονός ότι για μια σειρά ετών στο παρελθόν το φυσικό περιβάλλον και τα στοιχεία του δεν ήταν στις προτεραιότητες της Ελληνικής πολιτείας.

Με αφορμή τη δημοσίευση του σχετικού έργου θα πρέπει να τονιστεί ότι σε πείσμα των όσων περί του αντιθέτου διαδίδονται για την έρευνα στην Ελλάδα, και τη δυσχερή κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει τα Ελληνικά Πανεπιστήμια από τις περικοπές των προϋπολογισμών τους και όχι μόνο, εξακολουθούν να παράγουν ερευνητικό έργο υψηλής στάθμης, να τυγχάνουν αναγνώρισης και να αναπτύσσουν συνεργασίες σε διεθνές επίπεδο, και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη παράγοντας ερευνητικό έργο που συνδέει τον ακαδημαϊκό χώρο με την παραγωγική διαδικασία. Και αυτό γιατί το σχετικό έργο δεν απευθύνεται μόνο στους ερευνητές της Ελληνικής χλωρίδας αλλά

και σε όσους ασχολούνται με την προστασία του περιβάλλοντος, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τον καθορισμό των χρήσεων γης, τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού κ.α.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ο ιδιαίτερα σημαντικός, άμεσος και έμμεσος, ρόλος του Τομέα Βιολογίας φυτών στην ολοκλήρωση του σχετικού έργου. Άμεσος, με την έννοια ότι οι 4 από τους 5 Έλληνες συγγραφείς του έργου είτε είναι εν ενεργεία καθηγητές του είτε εργάστηκαν για μεγάλο ή μικρότερο χρονικό διάστημα σε αυτόν. Έμμεσος δε, με την έννοια ότι από την ίδρυσή του το εργαστήριο Βοτανικής του Πανεπιστημίου Πάτρας έχει επιλέξει ως πρωταρχική ερευνητική του δραστηριότητα την εξερεύνηση και τη μελέτη της ελληνικής χλωρίδας καταγράφοντας τη χλωρίδα νησιωτικών και ηπειρωτικών περιοχών της Χώρας και μελετώντας σημαντικά φυτικά γένη της Ελληνικής χλωρίδας εμπλουτίζοντας έτσι τη σχετική βιβλιογραφία και τις Βάσεις δεδομένων από όπου και αντλήθηκαν τα απαραίτητα για την ολοκλήρωση του σχετικού έργου στοιχεία.

Δημήτριος Τζανουδάκης
Καθηγητής
Πανεπιστημίου Πάτρας
Διευθυντής
του Τομέα Βιολογίας Φυτών

Ρενέ Μαγκρίτ

Αυταπάτες και ψευδαισθήσεις της πραγματικότητας και η ενότητα ή ο πόλεμος των αντιθέτων

Ίσως έχετε δει πίνακες του Μαγκρίτ που ίσως σας προκάλεσαν απορία ή σας μάγεψαν με τις όμορφες παραδοξότητες που παρουσιάζουν...

Magritte, "Κόκκινο μοντέλο"

Ο Μαγκρίτ ήταν Βέλγος ζωγράφος, μέλος μιας ομάδας υπερρεαλιστών καλλιτεχνών που επηρεασμένοι από τα βιβλία του Ζίγκμουντ Φρόυντ διακήρυσσαν πως δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί τέχνη όταν η λογική είναι εντελώς «εν εγρηγόρσει». Παραδέχονταν πως η λογική μάς δίνει την επιστήμη, έλεγαν όμως πως μόνον η απουσία της λογικής μάς δίνει την τέχνη.

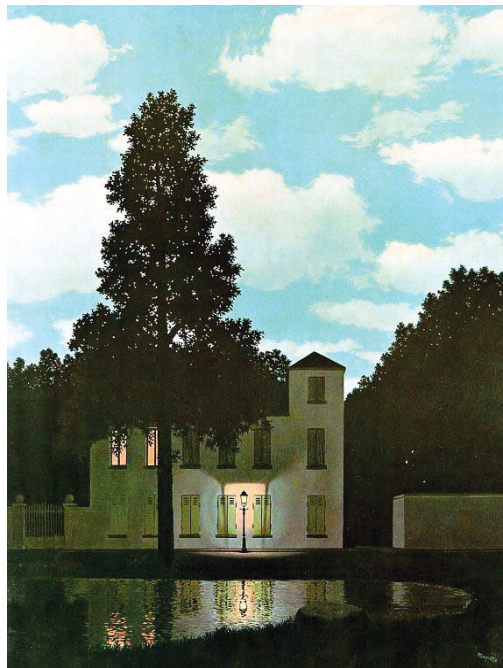
Ο ίδιος ο Μαγκρίτ δεν θεωρούσε τον εαυτό του καλλιτέχνη αλλά στοχαστή που χρησιμοποιούσε τη ζωγραφική, όπως άλλοι το λόγο ή τη μουσική, για να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους. Είχε φιλοσοφική παιδεία και ο τρόπος που αντιμετώπιζε τα προβλήματα δείχνει ότι υπάρχει κάτι φιλοσοφικό στη στάση του.

Κατά τον Μαγκρίτ το έργο ζωγραφικής δεν διαχωρίζεται από τη σκέψη, συνιστά αντίθετα αυτό καθεαυτό οπτικοποιημένη σκέψη. Η ζωγραφική εικόνα είναι η εικόνα μιας σκέψης, η προσπάθεια του καλλιτέχνη να αναδείξει το μυστήριο που κρύβεται πίσω από την πραγματικότητα, όπως αυτή βιώνεται από τον άνθρωπο.

Κάθε εικόνα άλλωστε εμπεριέχει και ένα νόημα, όπως κι ένα, τουλάχιστον, νόημα προκύπτει από κάθε εικόνα. Οι εικόνες της πραγματικότητας συντίθενται από τον συνδυασμό πολλών και διαφορετικών υλικών. Το εικαστικό έργο τέχνης όμως προκύπτει από τη

συμβίωση πραγματικότητας και πλάνης, με μια προσέγγιση ποιητική που δημιουργείται από το συνδυασμό αντιφατικών αντικειμένων που προκαλεί έκπληξη στον θεατή. Ξεκινώντας από μια ρεαλιστικότερη αναπαράσταση των αντικειμένων, σχεδόν ...επιτηδευμένη, ο Μαγκρίτ αναγκάζει τον θεατή να επανεξετάσει την πραγματικότητα, αφού αντικρίζει συγκρουόμενα στοιχεία στο θέμα του πίνακα με τρόπο που τον μαγεύει! Τα έργα του καλλιτέχνη αποτελούν γρίφους, παιχνίδια, όπως τα λογοπαίγνια στον έναρθρο λόγο...

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο ο Μαγκρίτ φιλοτεχνεί, σε πολλές παραλλαγές, ένα θέμα που διαπραγματεύεται την ένωση της μέρας με τη νύχτα σε ένα τοπίο.

Magritte, "Η αυτοκρατορία του φωτός"

Στον πίνακα «Η αυτοκρατορία του φωτός» το φως του φανοστάτη φωτίζει την πρόσοψη του κτηρίου και το νερό της λίμνης στο καθρέφτισμα δίνοντας την εντύπωση πως είναι νυχτερινό τοπίο και μάλιστα σε ώρα βαθιάς νύχτας. Την εντύπωση αυτή επιτείνει και το ηλεκτρικό φως στο εσωτερικό του οικοδομήματος, αν παρατηρήσουμε τα δύο ανοιχτά παράθυρα. Το μυστήριο όμως του θέματος προκύπτει, αν προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε τον κατάφωτο ουρανό που μας παρουσιάζει μια μέρα, σίγουρα όχι την αυγή, αλλά σε προχωρημένη ώρα!

Προσπαθώντας να λύσουμε το γρίφο του καλλιτέχνη, ας κάνουμε κάποιες υποθέσεις.

Μήπως ο Μαγκρίτ ζωγραφίζοντας μετά τον φονικότατο Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο επιμένει στην αντίθεση του σκότους και του φωτός θέλοντας να δείξει την επικράτεια, τη νίκη του φωτός επί του σκότους, της ελεύθερης ζωής

ενάντια στη φρίκη της σκοτεινής εποχής του πολέμου και γι' αυτό ο τίτλος «Η αυτοκρατορία του φωτός»;

Κι εδώ μήπως υποκρύπτεται η αντίληψη των προσωκρατικών φιλοσόφων για την ενότητα ή τον πόλεμο των αντιθέτων; Κατά τον Ηράκλειτο η φύση αγαπά τις αντιθέσεις και ξέρει να χειρίζεται τη σύνθεσή τους για να παράγει την αρμονία. Αυτή όμως η ενότητα, που επιτυγχάνεται με αντίτιμο τη σύγκρουση, διατηρείται ως ένταση μεταξύ αντίρροπων στοιχείων, που τείνουν συνεχώς να αποχωρισθούν το ένα από το άλλο ή να αλληλοκαταστραφούν.

«Οι συνδέσεις γίνονται από όλα κι από τα όχι όλα, ομόνοια - διχόνοια, συμφωνία - ασυμφωνία: απ' όλα γεννιέται το Ένα και από το Ένα όλα» (Ηράκλειτος, απ. 10). Έτσι «τα αντίθετα ταιριάζουν, από τις διαφορές γεννιέται η ωραία αρμονία. Τα πάντα γίνονται με την πάλη» (απ. 8).

Και ακόμα διακήρυξε το γνωστό «**πόλεμος πάντων πατήρ**» (ο πόλεμος είναι ο πατέρας όλων) (απ. 53) με το νόημα ότι «τα πάντα γεννώνται μέσα από τη σύγκρουση και την αναγκαιότητα» (απ. 80).

Ο Ηράκλειτος πίστευε ότι ο κόσμος δημιουργείται από τα αντίθετα, λέγοντας «ο δρόμος προς τα επάνω και προς τα κάτω είναι ένας και ο ίδιος» (απ. 60), ότι δηλαδή όλα όσα υπάρχουν στον κόσμο αποτελούνται από ζεύγη αντίθετων ιδιοτήτων.

Ο νόμος της **Ενότητας και της Πάλης των Αντιθέτων** θεωρείται βασικός νόμος της διαλεκτικής και ο Λένιν θέλοντας να αναδείξει τη σημαντικότητά του τον χαρακτήρισε ως ουσία και πυρήνα της διαλεκτικής. Για να κατανοήσουμε το νόμο της Ενότητας της Πάλης των Αντιθέτων, πρέπει πρώτα από όλα να κατανοήσουμε την έννοια των αντιθέτων έτσι όπως αυτή εξηγήθηκε από τον Λένιν. Το παράδειγμα του μαγνήτη είναι ιδιαίτερα υποβοηθητικό για την κατανόηση αυτού του νόμου:

Το κύριο και χαρακτηριστικό γνώρισμά του είναι ότι έχει αλληλοαποκλειόμενες, αλλά αδιάρρηκτα συνδεδεμένες πλευρές, όπως ο βόρειος και ο νότιος πόλος. Όσο και αν προσπαθήσουμε να χωρίσουμε τον βόρειο από τον νότιο πόλο του μαγνήτη, δεν θα το κατορθώσουμε. Είναι επίσης γνωστό ότι όσες φορές και αν τεμαχίσουμε τον μαγνήτη, αυτός θα έχει πάντα δύο πόλους. Κατά τον ίδιο τρόπο στη φυσική κάνουμε λόγο για δράση – αντίδραση, στη χημεία για συνένωση – διαχωρισμό ατόμων. Συνεπώς με την έννοια αντίθετα εννοούμε: τις εσωτερικές πτυχές, τάσεις και δυνάμεις του φαινομένου, που αποκλείουν και συνάμα προϋποθέτουν, η μια την άλλη...

Και ο Ένγκελς έγραψε «Η κίνηση η ίδια είναι μια αντίθεση» (F. Engels, **Anti-Düring**, σελ. 167), η διαλεκτική αντίθεση και η διαλεκτική κίνηση χαρακτηρίζουν στο σύνολό της την πραγματικότητα. Το λυπηρό δεν υπάρχει, δεν είναι κατανοητό, χωρίς το ευχάριστο, η ομορφιά χωρίς την ασχήμια, το φως χωρίς το σκοτάδι, ο θάνατος χωρίς τη ζωή. Η κίνηση, η μεταβολή από το ένα στο άλλο είναι ακατάπαυστη...

Παναγιώτης Χαλούλος
<http://users.ach.sch.gr/pchaloul/>

Ο φτερωτός κόσμος

(Λιμνοθάλασσας Καλογριάς, δάσος Στροφυλιάς και έλη Λάμιας IBA GR098)

Επιμέλεια: Διονύσης Μαμάσης M.Sc.
Περιβαλλοντολόγος-Χαρτογράφος
Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών
info@mamasis.gr

Το δάσος της Στροφυλιάς, το μεγαλύτερο δασικό οικοσύστημα κουκουναριάς από τα τρία που υπάρχουν στην Ελλάδα ανήκει στα Δάση Υψηλής Φυσικής Αξίας της χώρας μας. Ένας ιδιαίτερος βιότοπος αποτελούμενος από ένα δασικό μωσαϊκό κυρίως από τρία είδη: το θηλυκό πεύκο, την κουκουναριά (*Pinus pinea*), τη χαλέπιο πεύκη (*Pinus halepensis*) και από αραιές συστάδες δρυός, την ήμερη βαλανιδιά (*Quercus macrolepis*).

Δυστυχώς τα δάση στην πατρίδα μας είναι γεγονός ότι γίνονται αντικείμενο συζήτησης την καλοκαιρινή περίοδο με τις έντονες δασικές πυρκαγιές αλλά και τα τελευταία δύο

χρόνια και το χειμώνα με την έντονη λαθροϋλοτομία και τα ξεχνάμε τις υπόλοιπες εποχές του έτους. Τα δάση **“προστατεύονται”** τόσο από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία σε ποσοστό μόλις 6% του συνόλου τους και είναι χαρακτηριστικοί βιότοποι για δασόβια είδη της ορνιθοπανίδας.

Κουκουβάγια

Το σύμβολο της σοφίας και της φρόνησης του ελληνικού πνεύματος, το ιερό πουλί της θεάς Αθηνάς στην ελληνική μυθολογία ήταν η κουκουβάγια (*Athene noctua*).

Στο δάσος της Στροφυλιάς το αρπακτικό πουλί αναπαράγεται στο δασικό οικοσύστημα και θα το συναντήσουμε να φωλιάζει στους φλοιούς και στα κλαδιά των δέντρων.

Το μήκος του σώματός της είναι περίπου 23 εκ. και αναγνωρίζεται εύκολα από τις άσπρες κηλίδες και τις καφε-

τί αποχρώσεις στο φτέρωμά της. Το μεγάλο της κεφάλι καλύπτεται από πυκνό φτέρωμα και τα μεγάλα κίτρινα μάτια.

Τα γαμψά και μυτερά νύχια και η ισχυρή όραση και ακοή θεωρούνται από τα ατού του είδους. Ο νυχτόβιος θηρευτής αναζητά την τροφή του λίγο πριν δύσει ο ήλιος. Κυνηγά μικρά θηλαστικά, πουλιά, μεγάλα έντομα, βατράχια, φίδια, σαύρες, νυχτερίδες.

Γεννάει μια φορά το χρόνο προς το τέλος Απριλίου ή το Μάιο 4-7 ολοστρόγγυλα λευκά αυγά. Η επώαση διαρκεί

14-16 ημέρες. Στο διάστημα αυτό το αρσενικό φροντίζει για την τροφή του θηλυκού. Μετά την εκκόλαψη και οι δυο γονείς φροντίζουν τα μικρά. Όταν υπάρχει άφθονη τροφή, επιζούν όλα τα μικρά, τα οποία μένουν μερικές εβδομάδες μαζί με τους γονείς τους.

Είναι δειλά πουλιά και δεν ξέρουν να φυλάγονται και έχουν πολλούς εχθρούς. Στο παρελθόν παρατηρήθηκε μείωση του πληθυσμού λόγω της εκτεταμένης χρήσης αγροχημικών, ενώ στις μέρες μας δείχνει να έχει σταθεροποιηθεί.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΩ - ΚΟΙΝΣΕΠ

Κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην Πάτρα

Μια αξιοσημείωτη πρωτοβουλία, που μπορεί να συμβάλει προοπτικά τόσο στην καλύτερη διαχείριση των απορριμμάτων όσο και στην προσφορά εργασίας σε συμπολίτες μας, κατέθεσε πρόσφατα το καταστατικό της και πραγματοποίησε τις πρώτες συναντήσεις των μελών της:

Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση της Πάτρας (ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΩ - ΚΟΙΝΣΕΠ) με πεδίο δράσης την ανακύκλωση με διαλογή των υλικών στην πηγή και στόχο την κάλυψη αρχικά της Βόρειας Πάτρας και σταδιακά την επέκτασή της σε όλη την πόλη. Οι πολίτες που την ξεκίνησαν έχουν ήδη βρει χώρο για τη συγκέντρωση των διαχωρισμένων υλικών, ένα φορτηγάκι και συγκεντρώνουν χρήματα για την απαιτούμενη πρέσα για την συμπίεσή τους.

Το εγχείρημα βασίζεται στις δυνατότητες που δίνει ο νόμος 4019/2011 για δημιουρ-

για αστικών συνεταιρισμών με πρωτοβουλία ιδίως ανέργων πολιτών.

Θεωρώντας ιδιαίτερα θετική την εξέλιξη και πιστεύοντας ότι αυτού του είδους οι πρωτοβουλίες μπορούν και πρέπει να λει-

τουρηγούν όχι ανταγωνιστικά αλλά συμπληρωματικά με τα υπάρχοντα συστήματα ανακύκλωσης δημοσιεύουμε παρακάτω το ενημερωτικό κείμενο που δημοσίευσαν τα ιδρυτικά της μέλη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (ΚΟΙΝΣΕΠ)

« Ανακυκλώνω στην πηγή »

Κάλεσμα συμμετοχής

Ποιοι/ές είμαστε: Είμαστε μια ομάδα πολιτών από διάφορες γειτονιές της βόρειας και ανατολικής Πάτρας, που ιδρύσαμε μια Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (ΚΟΙΝΣΕΠ) με στόχο την **ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΗΓΗ**.

Τι είναι ΚΟΙΝΣΕΠ: Η ίδρυση ΚΟΙΝΣΕΠ βασίζεται στον Ν.4019/2011 (ΦΕΚ 216, τόμος Α). Πρόκειται για αστικό συνεταιρισμό κοινωνικού σκοπού, μη κερδοσκοπικό, με περιορισμένη ευθύνη των μελών του και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα. Η ΚΟΙΝΣΕΠ είναι επιχείρηση, η οποία διοικείται ισότιμα από τα μέλη της. Η λειτουργία της βασίζεται στην επιδίωξη συλλογικού οφέλους, ενώ το κέρδος της προκύπτει από δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον. Η διάθεση των κερδών της ΚΟΙΝΣΕΠ «Ανακυκλώνω στην πηγή» κατανέμεται: 5% για αποθεματικό, έως 35% στους εργαζόμενους και >60% για κοινωνικούς σκοπούς.

Τι είναι η ΚΟΙΝΣΕΠ "Ανακυκλώνω στην πηγή": Η ΚΟΙΝΣΕΠ "Ανακυκλώνω στην πηγή" αποσκοπεί στη συλλογή και ανακύκλωση οικιακών απορριμμάτων από χαρτί, γυαλί, αλουμίνιο και πλαστικό. Στην πρώτη φάση λειτουργίας της

θα δραστηριοποιηθεί στις γειτονιές του Αρκτικού Διαμερίσματος Πάτρας και του πρώην Δήμου Ρίου (από οδό Αγίας Σοφίας έως και οικισμό Ψαθοπύργου) και σταδιακά θα επεκταθεί σε ολόκληρο το Δήμο Πατρέων.

Πώς συμμετέχουμε; 1. Απλή συμμετοχή-εθελοντές/εθελόντριες: Α. Πηγαίνοντας οι ίδιοι στον τόπο συλλογής τα ανακυκλώσιμα υλικά διαχωρισμένα σε ξεχωριστές σακούλες (δυνατότητα χρηματικής αποζημίωσης). Β. Αφήνοντας, με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα συλλογής, τις σακούλες με τα διαχωρισμένα ανακυκλώσιμα υλικά, έξω από το σπίτι μας, οπότε τη συλλογή τους αναλαμβάνει η επιχείρηση. **2. Μέλη της Επιχείρησης:** Συμμετέχουμε, όπως και στην περίπτωση 1, κατέχοντας μία μετοχή αξίας 50 ευρώ. Με τον τρόπο αυτό γινόμαστε μέλη της Επιχείρησης, με δικαίωμα συμμετοχής στη Γενική Συνέλευση, εκλέγειν και εκλέγεσθαι στο Δ.Σ και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την πορεία της και τη διάθεση των κερδών για κοινωνικούς σκοπούς, στις γειτονιές που θα συμμετέχουν. Διευκρινίζεται ότι μέλη και εθελοντές θα συμμετέχουν ισότιμα στις **Συνελεύσεις Γειτονιάς**, όπου θα αποφασίζουν και θα εισηγούνται στην ετή-

σια **Συνέλευση των μελών της ΚΟΙΝΣΕΠ**, τη διάθεση των κερδών της για κοινωνικούς σκοπούς στη γειτονιά τους.

Η ανακύκλωση σήμερα στην Πάτρα:

1. Η ανακύκλωση στο Δήμο Πατρέων βρίσκεται στα χαμηλότερα ποσοστά της χώρας. **2.** Το 50% και πλέον του ανακυκλώσιμου υλικού που συλλέγεται στους μπλε κάδους είναι άχρηστο και θάβεται στην Ξερόλακκα. **3.** Την ανακύκλωση διαχειρίζεται ιδιωτική εταιρεία, που με βάση σύμβαση (του 2003) δεν οφείλει να αποδίδει στο Δήμο ούτε ένα ευρώ από τα τεράστια κέρδη της.

Αγαπητοί/ές συμπολίτες/συμπολίτισσες,

σας καλούμε να πάρουμε το ζήτημα της ανακύκλωσης στα χέρια μας. Η **ανακύκλωση στην πηγή είναι ο μόνος οικολογικός και αποτελεσματικός τρόπος διαχείρισης των απορριμμάτων. Η επιστροφή των κερδών της ΚΟΙΝΣΕΠ (του δικού μας πλούτου) στις γειτονιές για κοινωνικούς σκοπούς με αποφάσεις συνελεύσεων γειτονιάς είναι η κοινωνικά ενεργή λύση, έναντι της κερδοσκοπίας.**

Ένα σύγχρονο εργαλείο δημιουργείται για τα ελληνικά δάση

Πρόγραμμα Inform

Η εγκατάλειψη των ελληνικών δασικών οικοσυστημάτων και η απαξίωση των δασικών υπηρεσιών και του ρόλου της δασοπονίας στην οικονομία και την περιβαλλοντική προστασία έχει πολλές φορές διαπιστωθεί, αναλυθεί και προβληματίσει, χωρίς αποτέλεσμα. Τόσο οι εκπρόσωποι του δασικού χώρου όσο και φορέων έξω από αυτόν επισημαίνουν συχνά ότι η κατάσταση αυτή, πέραν της ελληνικής της διάστασης, έχει και ευρωπαϊκές προεκτάσεις, καθώς αντιτίθεται στις οδηγίες της ΕΕ για την προστασία του φυσικού πλούτου και της βιοποικιλότητας, αλλά και την προστασία από την κλιματική αλλαγή.

Κόντρα σε αυτή τη δυσάρεστη ελληνική πραγματικότητα, ένα καινοτόμο έργο έρχεται να θέσει νέες βάσεις στην ελληνική δασοπονία. Πρόκειται για το «**Πρόγραμμα INFORM – Indicators for Forest Management για την Οικοδόμηση ενός δομημένου γνωστικού συστήματος για αειφόρο δασική πολιτική και διαχείριση**», που υλοποιεί το Εργαστήριο Δασικής Διαχειριστικής του Τμήματος Δασοπονίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΤΕΙ

Καβάλας – Παράρτημα Δράμας. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης (50%), το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής - Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Φυσικού Περιβάλλοντος (41,25%) και το ΤΕΙ Καβάλας (8,75%). Έχει διάρκεια από 01.01.2010 ως 31.12.2013 και περιοχή εφαρμογής του είναι όλη η χώρα για αποτελέσματα σε εθνική κλίμακα, ενώ για αποτελέσματα τοπικής κλίμακας έχουν επιλεγεί το Δασικό Σύμπλεγμα Κάτω Νευροκοπίου και η Θάσος.

Βασικός στόχος του έργου είναι να αποκτήσει επιτέλους και η χώρα μας τα κατάλληλα εργαλεία (δείκτες αειφορίας) που είναι απαραίτητα τόσο στη διαμόρφωση και εφαρμογή δασικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο, όσο και στην ανάπτυξη στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή με ταυτόχρονη προστασία της βιοποικιλότητας. Άλλωστε, η Ελλάδα – όπως και όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ – έχουν δεσμευτεί στη χρήση παγκόσμιων δεικτών αειφορικής διαχείρισης των δασών (MCPFE – Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών, Αυστρία, 07.10.2002)

προκειμένου να καθορίσουν τις εθνικές τους πολιτικές για τα δασικά οικοσυστήματα και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη συνολικής στρατηγικής της ΕΕ μετά το 2012 για την εκτίμηση και άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα δάση και τη βιοποικιλότητα.

Σε πρακτικό επίπεδο ο παραπάνω στόχος θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση των δεικτών αειφορίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για τη χάραξη αντίστοιχα εθνικής δασικής πολιτικής, περιφερειακής πολιτικής για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και εκσυγχρονισμό των δασικών διαχειριστικών σχεδίων και παρακολούθηση της εφαρμογής τους σε τοπικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του έργου συστάθηκε το Εθνικό Διακυβερνητικό Συμβούλιο Δασών (ΕΔΣΔ), από στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Δασών, Δασάρχες ή έμπειρα στελέχη της Δασικής Υπηρεσίας, ειδικούς επιστήμονες και την ομάδα συντονισμού του έργου. Ο ρόλος του ΕΔΣΔ είναι η παροχή στοιχείων από τα δασικά οικοσυστήματα για τη δημιουργία της βάσης δεικτών αειφορίας με σκοπό να εξαχθούν οι πληροφορίες για τη

διαμόρφωση των πλέον πρόσφορων εναλλακτικών πολιτικών αειφορικής διαχείρισής τους.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι το πρόγραμμα Inform **έρχεται να καλύψει ένα τεράστιο κενό στην περιβαλλοντική πληροφορία**, που όσο υφίσταται αποτρέπει την εναρμόνιση οποιασδήποτε δασικής πολιτικής με τις σύγχρονες ελληνικές ανάγκες και τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις.

Ταυτόχρονα, προκάλεσε και πέτυχε τη συνεργασία του μεγαλύτερου μέρους των Δασαρχών (περισσότερο του 80%) και άλλων στελεχών της Δασικής Υπηρεσίας σε ένα έργο πανελλαδικής εμβέλειας και ιδιαίτερης αξίας σε ελληνική και ευρωπαϊκή κλίμακα, **επαναφέροντας στη Δασική Υπηρεσία τη δυνατότητα να παίξει ξανά μέρος του επιστημονικού της ρόλου.**

Μεγάλο μέρος του έργου έχει ήδη ολοκληρωθεί και τα στοιχεία θα είναι σύντομα διαθέσιμα στη δημοσιότητα. Περισσότερα στοιχεία για το Πρόγραμμα INFORM στην ιστοσελίδα <http://www.inform-life.gr/index.php>.

Η Ομάδα Έργου
info@inform-life.gr

Ένα μεγάλο, ανοικτό στον πολίτη θαλάσσιο μέτωπο

Η προοπτική του είναι ακλόνητος στρατηγικός στόχος της Πάτρας.

Η πρόσφατη δήλωση του Υπ. Ναυτιλίας κ. Μ. Βαρβιτσιώτη σχετικά με την παραχώρηση 350 μέτρων, μόνο, του θαλασσιού μετώπου της παλαιάς λιμενικής ζώνης (από Αγίου Νικολάου μέχρι Γούναρη), επανέφερε και πάλι στο προσκήνιο το θέμα της μελλοντικής χρήσης του θαλασσιού μετώπου που προκύπτει από την μεταφορά των λιμενικών δραστηριοτήτων στο νέο λιμάνι.

Η τοποθέτηση του υπουργού, που σαφώς έρχεται σε αντίθεση με τις δηλώσεις δύο αντιπροέδρων της Κυβέρνησης και την υπογεγραμμένη μεταξύ Δήμου και Κυβέρνησης Σύμβαση πα-

ραχώρησης της παλαιάς λιμενική ζώνης, μήκους 3500 μέτρων, οφείλεται πιθανότατα, στην πίεση που ασκείται εκ μέρους του ΤΑΙΠΕΔ για την αξιοποίηση της παλαιάς λιμενικής ζώνης ως δημοσίου ακινήτου προς πώληση. Και είναι επίσης φανερό ότι δεν μπορεί να αποτελέσει ούτε αφετηρία μιας αναγκαίας διαπραγματευτικής ουσίας για τα κύρια θέματα της παλαιάς λιμενικής ζώνης: σε ποιον ανήκει και ποιες χρήσεις επιτρέπονται σ' αυτήν.

Αναμενόμενο και εύλογο ήταν να υπάρξουν αντιδράσεις και με δημόσιες τοποθετήσεις και με ειδική συνεδρίαση του δημοτικού Συμβουλίου.

Στη συνεδρίαση αυτή δυστυχώς, παρά την μη ύπαρξη μεγάλων διαφορών στα κείμενα, δεν υπήρξε ένα κοινό ψήφισμα (15 ψήφους έλαβε το κείμενο της αντιπολίτευσης πλην Πελετίδη, 14 αυτό της δημοτικής αρχής και 5 αυτό της παράταξης Πελετίδη. Η εικόνα αυτή είναι κατανοητή μεν ενόψει των αυτοδιοικητικών εκλογών που έρχονται σε 7 μήνες, αλλά δεν είναι η προτιμότερη εξέλιξη για την πόλη.

Η πόλη, τόσο η Δημοτική Αρχή, όσο και οι παρατάξεις της αντιπολίτευσης, οι συλλογικοί φορείς και οι ενεργοί πολίτες, πρέπει το ταχύτερο να επανεύρει κοινό βηματισμό απέναντι σε μια κυβέρνηση που φαίνεται να βάζει βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις σε προτεραιότητα.

Η σύμβαση παραχώρησης είναι ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί και πλαίσιο για την συζήτηση ουσίας που πρέπει να γίνει. Σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται να αρκεστούμε στο «κοκκαλάκι» που

προτείνει ο υπουργός Ναυτιλίας, παραιτούμενοι από το όνειρο ενός καλά σχεδιασμένου θαλάσσιου μετώπου 3,5 χιλιομέτρων με κύρια χρήση την αναψυχή. Χρήσεις που μπορούν να προσαρμοσθούν στη στρατηγική αυτή κατεύθυνση, όπως π.χ. η προσέγγιση κρουαζιερόπλοιων, μπορούν να συζητηθούν, ώστε να ενισχυθεί η τουριστική προοπτική της πόλης. Υπάρχουσες υποδομές, όπως ο Σταθμός Υποδοχής, μπορούν να αξιοποιηθούν.

Χρειάζεται να επικαιροποιηθεί η μελέτη για το θαλάσσιο μέτωπο, χρειάζεται, όπως προείπαμε, κοινός βηματισμός, σταθερότητα και εμμονή στη στρατηγική μας στόχευση για ένα μεγάλο, ανοικτό στους πολίτες θαλάσσιο μέτωπο της τρίτης πόλης της χώρας, αλλά και σοβαρή συζήτηση με την Κυβέρνηση, στο πλαίσιο ενιαίου σχεδιασμού, για ό,τι δεν την αναιρεί και μπορεί να αποβεί προς το συμφέρον της πόλης.

Γ.Κανέλλης

Ζεστή γνωριμία με την αγροτική Πολωνία

Στα πλαίσια του προγράμματος **Foodprint.eu**.

Μια ακόμη εξαιρετική εμπειρία επαφής με το φυσικό περιβάλλον, τις διατροφικές συνήθειες αλλά και – όπως πάντα – προσέγγισης μεταξύ ευρωπαϊών συμπολιτών από τόσο μακρινές χώρες, όσο η Ελλάδα και η Φιλανδία ή η Πορτογαλία και η Εσθονία, υπήρξε το πρόσφατο, **πέμπτο** κατά σειρά, ταξίδι μελών της ΟΙΚΙΠΑ στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Foodprint.eu. Τόπος φιλοξενίας η πρωτεύουσα της Πολωνίας **Βαρσοβία** και η αγροτική της περιφέρεια.

Ο αγροτουριστικός ξενώνας

Τα μέλη των οργανώσεων που συμπράττουν στο πρόγραμμα, επισκέφθηκαν αγροκτήματα με πολλαπλές δραστηριότητες, από την απλή παραγωγή φρούτων και λαχανικών μέχρι τη διατήρηση Βοτανικού Κήπου, ενσωματωμένο σ' αυτό παραδοσιακό ξενοδοχείο με χώρους για περιβαλλοντική εκπαίδευση και τέλος εργοστάσιο παραγωγής προϊόντων από βότανα. Από την ΟΙΚΙΠΑ μετείχαν ο **υπογράφων** και ο **Οδυσσεάς Ξεριζωτής**.

Σε αγρόκτημα περίπου 140 χιλιόμετρα έξω από τη Βαρσοβία, τα μέλη της πολυεθνικής παρέας του Foodprint, είχαν την ευκαιρία να γευτούν ποικιλία από συνταγές με πατάτες, σούπες (στις οποίες οι Πολωνοί είναι εξαιρετικοί) και φρούτα

Η συγκομιδή της πατάτας

βιολογικής παραγωγής.

Ενδιαφέρονσα ήταν η εμπειρία, αν και υπό βροχή, της επίσκεψης σε πατατοχώραφο την ώρα της συγκομιδής. Η συγκομιδή γινόταν με παραδοσιακό τρόπο, με άλογα που όργωναν το χωράφι και χωρικούς, γυναίκες ιδίως, που, ντυμένες με παραδοσιακές στολές, συνέλεγαν τις πατάτες, θεμελιώδες γεωργικό και διατροφικό είδος της Πολωνίας.

Αξιοσημείωτη ήταν η επίσκεψη σε Μουσείο Αγροτικών Μηχανημάτων, όπου συνυπήρχαν τρακτέρ της γνωστής πολωνικής μάρκας **URSUS**, που είχαν παραχθεί στη διάρκεια του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα, μαζί με αυτοσχέδια εργαλεία, από ξύλο και σίδηρο, για πλήθος αγροτικές εργασίες, φτιαγμένα από τους ίδιους τους αγρότες.

Αξίζει να σταθούμε περισσότερο στο **Βοτανικό Κήπο ZIOLONY ZAKATEK** κοντά στο χωριό **Koryciny**.

Η ομάδα του Foodprint στον Βοτανικό Κήπο

Ο Βοτανικός Κήπος

Πρόκειται για ένα πραγματικό θαύμα, αποτέλεσμα κυρίως της δημιουργικότητας ενός ανθρώπου, γεωπόνου, που ξεκινώντας από την αγάπη για τα βότανα που παρέλαβε μικρός από τη γιαγιά

Η ομάδα του Foodprint μπροστά από το εργοστάσιο βοτάνων

Στο εργοστάσιο βοτάνων

του, έφτασε στο σημείο να δημιουργήσει έναν εξαιρετικό βοτανικό κήπο δεκάδων στρεμμάτων, πεδίο τόσο παραγωγής και διάσωσης βοτάνων όσο και αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Δίπλα στον κήπο υπάρχει παραδοσιακό ξενώνας που φιλοξενεί επισκέπτες, ιδίως σχολικές ομάδες και, το σημαντικότερο, εργοστάσιο παραγωγής και συσκευασίας προϊόντων από βότανα κάθε είδους. Το εργοστάσιο «Dary Nature» αξιοποιώντας ένα ευρύ δίκτυο ντόπιων που συλλέγουν ή παράγουν χρήσιμα βότανα, έφτασε στο σημείο να απασχολεί 80 εργαζομένους. Τα βότανα καθαρίζονται, ταξινομούνται τα χρήσιμα τμήματά τους (φύλλα, καρποί, ρίζες) ξηραίνονται, συσκευάζονται και πακετάρονται για να σταλούν στην Πολωνία αλλά και σε άλλες αγορές, ιδίως στη Γερμανία.

Ένα σπουδαίο επίτευγμα στηριγμένο στο μεράκι, την αγάπη για τη φύση αλλά και τις οργανωτικές και επιχειρηματικές ικανότητες του δημιουργού του, δείγμα βιώσιμης ανάπτυξης, προσφοράς ευρείας γκάμας ευκαιριών παραγωγής και απασχόλησης στην τοπική κοινωνία, που αξίζει ν' αποτελέσει πρότυπο και για τη δική μας χώρα, σαφώς πλουσιότερη από την Πολωνία σε πλούτο αρωματικών φυτών και γενικά χρήσιμων βοτάνων.

Γιώργος Κανέλλης